Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 19 май, жума ◆ № 116. (13.676). ◆ БАҲОСИ 2 ТИЙИН

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига

Хоразм область, Урганч районидаги «Победа» колхозининг Рўзимат Саидов бошлиқ бригадасида ғўза қатор ораларига комплекс ишлов бериш кун сайин авж олдириляпти. Чапдаги суратда бригада ғўза қатор ораларига ишлов бериш пайти. Ўнгдаги суратда шу бригаданинг илғор механизатори, коммунист Қурбонбой Оллоберганов. У кунига ўз агрегати билан 4-6 гектар майдондаги ғўзаларни ўғитлаяпти.

Р. Жуманиёзов фотолари.

КОММУНИСТ — АКТИВ КУРАШЧИ

Ленинчи гвардиянинг толмас аъзолари пролетариат ва камбағал деҳқонларга бош бўлиб, тенгсизлик ва адоват асосига қурилган мудҳиш тузумни парчалаб ташлаган, янги тузум ўрнатган тарихий сананинг ярим асрлик тўйини бутун совет халқи, прогрессив инсоният зўр тараддуд билан кутиб олмоқда. Она-диёримизнинг ҳамма ерида бўлгани каби республикамиз меҳнаткашлари ҳам бу улуғ санани меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олишга қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Ҳар қачонгидек, бу гал ҳам ана шу умумхалқ ҳаракатининг олдинги сафларида оташқалб коммунистлар бормоқдалар.

Бу, табиий бир ҳолдир. Негаки, партиямиз ўзи амалга ошираётган ҳар бир ишнинг тақдири миллионларнинг актив иштирокига, Ленин партиясининг толмас жангчилари бўлган коммунистларнинг шахсан қатнашувига боғлиқ деб ҳисоблайди. Шу боисдан ҳам партия ташкилотлари ўзларининг ташкилотчилик ва сиёсий-оммавий иш фаолиятларида коммунистларни чиниқтиришга алоҳида эътибор берадилар.

КПССнинг жанговар ва чиниққан отрядларидан бири бўлган Ўзбекистон партия ташкилоти ва унинг атрофига уюшган минг-минглаб коммунистлар, ҳақиқий ватанпарварлар — ишчилар синфи, меҳнаткаш деҳқонлар ва зиёлиларнинг энг яхши, қобилиятли ва ташаббускор вакиллари, халқимизнинг асл фарзандлари коммунизм ноз-неъматларини тўкин-сочин қилиш, янги жамиятнинг муносиб кишиларини вояга етказиш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар.

«Нурота» совхозининг бош чўпони Аввалбек Умаров ана шу минглаб оташқалб коммунистларнинг бири. Ота касбини меҳнатда улуғлаётган, чўпонлик шарафини ҳамиша юксак тутишга интилаётган бу оддий коммунист ўзининг меҳнати, фақат ҳалол меҳнати, жамоат хўжалигини юксалтириш йўлидаги жонкуярлиги билан эл назарига тушди, обрў қозонди. Ўзбекистон Коммунистик партиясининг олий органи — съезди уни Марказий Комитет аъзолигига сайлади. Партия ва ҳукумат бу камтарин меҳнаткашнинг ишдаги ютуқларига юксак баҳо бериб, кўксига Ленин ордени ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони нишонини тақди. Юртдошлари катта ишонч билдириб, район Совети депутатлигига сайлашди.

Коммунист А. Умаров халқ ишончини оқлаш учун сидқидилдан меҳнат қилмоқда, меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини юксалтириш борасида янги-янги ташлифлар билан майдонга чиқмоқда. Унинг ташаббуси билан совхозда ва унинг бўлимларида уй-жой қурилиши ҳажми кенгайди, суръати кучайтирилди. Новатор чўпон ишлаб чиқаришда ҳам шахсий намуна кўрсатмоқда. Яйловларни участкаларга бўлиш ташаббусини ҳам у бошлади. Янги усулнинг афзаллиги шундаки, моллар шу усулда боқилганида йил бўйи озуқа танқислиги юз бермайди.

Юбилей баҳорида Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон ремонти заводининг токари коммунист Михаил Сергеев «Мард майдонда ўзини кўрсатсин» деган жанговар даъват билан чиқди. У 420 минут иш вақтининг бирор дақиқасини ҳам беҳуда кетказмасдан, меҳнат унумдорлигини 10 процент ошириш, йиллик планни шонли юбилей кунигача адо этиш, беш йиллик планни эса тўрт йилда бажариш юзасидан зиммасига шахсий мажбурият олди. Юксак ватанпарварлик ҳис-туйғулари билан суғорилган бу ташаббус тез орада бутун республикамизда қанот ёйди. Тошкентлик ишчи Маҳмуджон Юсупов, қашқадарёлик чўпон Мамат Абдумуродов, хоразмлик инженер Очил Қўчқоров, сирдарёлик пахтакор Шаҳри Абдуллаева ва бошқа юзлаб, минглаб коммунистлар Улуғ Октябрь шарафига шахсий мажбурият олишди.

Ленинград районидаги Энгельс номли колхоз коммунистлари жуда муҳим ишга қўл уришди. «Биз қишлоқда янги кишини камол топтиришга, турмуш ва оилани, ғоявий ва сиёсий қарашларни, одоб, ахлоқ, муомала ва меҳнатга муносабатни коммунистик асосда қайта қуришга даъват этилганмиз, деб барча коммунистларга мурожаат қилишди улар. Зиммамизга қишлоқда коммунистик ижтимоий муносабатларни ривожлантиришдек масъулиятли вазифа қўйилган. Қишлоқ билан шаҳар ўртасидаги баъзи тафовутларни тезроқ йўқотишга биз масъулмиз!».

Энгельс номли колхоз коммунистларининг бу оқилона иши бошқа жойларда ҳам қўллаб-қувватланиши турган гап.

Шу билан бирга ўз фаолиятида сўз билан иш бир бўлсин деган ленинча принципга жавоб бермаётган, партия Устави оддий коммунистлар учун ҳам, шунингдек, раҳбар ходимлар учун ҳам бирдек қонун эканлигини била туриб, бунга риоя қилмаётган кишилар ҳам борки, бунга сира тоқат қилиб туриш мумкин эмас. Ҳазорасп районидаги «Партия XXI съезди» колхозининг раиси Қаландар Матчонов партия ва халқ ишончини ўзининг шахсий фазилатларига берилган юксак баҳо деб билди. У хўжаликка раҳбарлик қилган йиллар мобайнида коллектив фикри билан ҳисоблашмади, ҳамма ишни буйруқбозлик билан бажаришга интилди. Бундай раҳбар халқ назаридан қолиши турган гап эди ва шундай бўлди ҳам. Колхозчилар хўжаликни ривожлантиришга бош-қош бўлишга ожизлик қилган, жамоат хўжалигини юксалтириш ўрнига шахсий бойлик орттириш йўлига кириб, кўзбўямачиликни ниқоб қилиб олган бу шахсиятпарастнинг баҳридан кечдилар, — уни вазифасидан олиб ташладилар.

Партиямизнинг кучи коммунистларнинг активлигидадир. Шундай экан, область, шаҳар, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ҳар бир партия аъзоси ва аъзоликка кандидатнинг ишда, оилада, ўзаро муносабатда — ҳар соҳада намуна кўрсатиши учун қайғуришлари зарур. Коммунист деган номни, Ленин партиясининг аъзоси деган номни ҳамиша покиза сақлайлик, муқаддас деб билайлик!

ТОШҚИН ОҚИБАТЛАРИНИ ТЕЗРОҚ ТУГАТАЙЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Апрель-май ойларида ёққан жала ва сел Ўзбекистон ССР халқ хўжалигига анча зарар етказди. Шу муносабат билан КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қарор қабул қилдилар. Қарорда республикага ёрдам кўрсатиш чоралари белгиланган. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг тошқин оқибатларини тезроқ бартараф этиш тўғрисидаги қарори Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида муҳокама қилинди

Тошқин натижасида бузилган объектларни қайта тиклаш учун 6 миллион сўм пул, шунингдек машиналар, механизмлар, ускуналар ва материаллар ажратилади. Алоқадор ташкилотларга ўн кунлик муддат ичида республика Госпланига қурилиш объектларининг титуль рўйхатларини топшириш таклиф этилди. Ана шу объектларни қуриш ишлари Ўзбекистон ССР Қурилиш, Қишлоқ қурилиши, Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрликлари ва «Узглаводстрой» томонидан амалга оширилади.

Якка тартибда уй-жой қурилиши учун область ижроия комитетлари ихтиёрига бериладиган узоқ муддатли кредитнинг миқдори 4 миллион сўм кўпайтирилди. Область ижроия комитетларининг илтимосига биноан табиий офатдан зарар кўрган қишлоқ аҳолисига якка тартибда уй-жой қуриш учун қўшимча ссудалар берилади. Бу мақсадга 6 миллион сўм пул ажратилади.

Министрликлар, идоралар ва область ижроия комитетларига 1967 йил учун ажратилган капитал маблағларнинг умумий миқдори ҳисобидан ана шу ташкилотларга 16 миллион сўм пул тақсимлаб берилади. Бу маблағ саноат, савдо корхоналари ва бошқа ташкилотларни, гидротехника иншоотларини, йўллар, кўприклар, алоқа ва электр узатиш линияларини, турар жойларни, мактаблар ва касалхоналарни қайта тиклаш ҳамда ремонт қилишга сарфланади.

Республика Госпланига, Ўзбекистон ССР Қурилиш, Қишлоқ қурилиши ҳамда Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрликларига ишларнинг объектлари ва миқъёсини белгилаш ҳамда 1967 йилда 17 миллион сўмлик ишни бажариш топширилди

Тошқин оқибатларини бартараф этиш билан боғлиқ бўлган қўшимча лойиҳа-қидирув ишларини амалга ошириш зарурлиги муносабати билан айрим лойиҳалаш институтларига штатлар сонини ва маош фондини кўпайтиришга рухсат берилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва «Узсельхозтехника»га республикага қўшимча ажратилган 181 минг тонна азотли ва 40 минг тонна фосфорли ўғитларни тошқиндан зарар кўрган майдонлардаги экинларни озиқлантириш учун тақсимлаб бериш таклиф этилди

Июнь-август ойларида шу йилнинг тўртинчи квартали учун республикага ажратилган фондлар ҳисобидан 10 минг тонна қора металлар прокати етказиб берилади.

Аҳолига сотиш учун қўшимча қурилиш материаллари, озиқ-овқат ва саноат товарлари етказиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ҳамда «Узсельхозтехника» зиммасига колхоз ва совхозларга машиналар, ускуналар, ўғитлар, захарли химикатлар ва қурилиш материалларини ўз вақтида етказиб бериш мажбуриятини юкладилар.

Баланд тоғли жойларда гидрометеорология станциялари ва постлари ташкил қилиш ҳамда қуриш планлари ишлаб чиқилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика Қурилиш материаллари министрлиги, Андижон, Фарғона ва Тошкент область партия комитетлари ҳамда область ижроия комитетлари зиммасига қуйидаги мажбуриятларни юкладилар:

ғишт заводларининг қувватидан максимал даражада фойдаланиш учун чоралар кўриш, ғишт ишлаб чиқариш планининг ошириб бажарилишига эришиш. Қўшимча ишлаб чиқарилган ғишт область ижроия комитетларининг ихтиёрига берилади;

республика Қурилиш министрлиги билан биргаликда Қувасой ғишт заводини қуриш ва уни шу йил июнь ойида ишга тушириш билан боғлиқ бўлган ишлар графигини тасдиқлаш;

Андижон областига қўшимча равишда 6 миллион дона, Фарғона ҳамда Тошкент областларига 4 миллион донадан ғишт ва блоклар етказиб бериш.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорида шу нарса таъкидланадики, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Ўзбекистонда юз берган тошқин оқибатларини тезроқ бартараф этиш зарурлигини назарда тутиб, қуйидагиларга **рухсат бердилар:**

табиий офатдан зарар кўрган колхозларга шартнома ва қисқа муддатли ссудалар бўйича 1967 йилда тўланиши лозим бўлган қарзларни тўлаш муддатини узайтириш ва, истисно тариқасида, Ўзбекистон ССРнинг тошқиндан зарар кўрган аҳолисига якка тартибда уй-жой қуриш учун кредит олинганидан кейин учинчи йилдан бошлаб 12 йил мобайнида тўлаш шарти билан оила бошига 1500 сўмгача кредит бериш;

СССР Қурилиш министрлиги, СССР Қишлоқ қурилиши министрлиги ҳамда СССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги зиммасига Ўзбекистон ССРда тошқин оқибатларини тугатиш билан боғлиқ бўлган 17 миллион сўмлик ҳажмдаги ремонт-қайта тиклаш ҳамда бошқа ишларни 1967 йилда бажариш мажбуриятини **юкладилар.**

Ўзбекистон ССР Қурилиш ва Қишлоқ қурилиши министрликларига қишлоқ объектларини қуриш учун иккитадан кўчма механизациялашган колонналар ташкил этишга **ижозат бердилар:**

Тегишли ташкилотларга Ўзбекистон ССРга юк автомобиллари ва уларнинг запас қисмларини етказиб беришни тезлаштиришни **топширдилар.**

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети ҳамда СССР Ҳукумати табиий офат оқибатларини тугатишда республикага яна жуда катта ёрдам кўрсатганликларини таъкидлаб, Ўзбекистоннинг партия, совет, жамоат ва хўжалик ташкилотлари ўзларига берилган маблағлар ва материаллардан моҳирона фойдаланадилар ҳамда юбилей йилида хўжалик ва маданий қурилишда янги муваффақиятларга эришадилар, деб ишонч билдирдилар.

Янгиликлар, хушхабарлар

Республикамиз пахта саноатида яна бир ўн кунлик натижалари якунланди. Юбилей йили май ойининг биринчи ўн кунлиги байроқдорлари Бухоро ва Андижон областлари, Ғиждувон ҳамда «Гулбоғ» пахта тозалаш заводлари бўлди. Бухоро области кейинги ўн кунликда тола ишлаб чиқариш топшириғини 124,1 процент ва момиқ тайёрлаш планини 140 процент қилиб бажарди. Тайёрлов пунктларидан корхоналарга пахта ташиб келиш топшириқлари ортиғи билан адо этилди. Андижон области ҳам тола, момиқ ишлаб чиқариш бўйича юқори кўрсаткичларга эришди.

Ғиждувон пахта тозалаш заводида бу ўн кунликда қувончли натижалар қўлга киритилди. Планга қўшимча 49,4 процент тола, 57,9 процент момиқ ишлаб чиқарилди. «Гулбоғ» пахта тозаловчилари тола ва момиқ ишлаб чиқариш бўйича белгиланган планларни мўлжаллanganидан анча зиёда қилиб бажаришга муваффақ бўлдилар. Ун кунлик натижаларига кўра Бухоро ва Андижон областига, Ғиждувон ҳамда «Гулбоғ» пахта тозалаш заводига Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва республика касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроқлари, пул мукофотлари берилди.

Май ойининг биринчи ўн кунлигида Қўқондаги 2- «Далварзин», Тошлоқ, Ўзбекистон, Каттақўрғон, Алимкент, Шаҳрисабз пахта заводлари ҳам яхши ишладилар. Бу коллективлар Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини муносиб нишонлаш учун мусобақага қўшилиб, тола, момиқ ишлаб чиқаришни тобора жадаллаштирмоқдалар.

● Самарқанддаги 2-тикув фабрикасининг маркаси қўйилган болалар кийим-кечаклари магазинларга чиқарилди. Фабрика маҳаллий саноат область бошқармаси томонидан бунёд этилди. Бу ерда тикув процесслари механизациялаштирилган.

● Мамлакатда энг йирик ҳисобланган Мирзачўл энергетикларининг Сирдарё ГРЭСи яқинида беш йилликда қад кўтарадиган Ширин шаҳри ҳозирга қадар лойиҳалардагина бор эди. Энди унинг қиёфаси кўзга ташлана бошлади. Бу ерда майдон тайёрланиб, дастлабки тўрт қаватли уй пойдевори тахталари ўрнатилди. Бинокорлар уни Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига фойдаланишга топширишга аҳд қилдилар.

● Амударёдаги «Владивосток» ва «Киев» теплоходлари навбатдаги рейсга сузиб кетди. Улар кемалар қатнови графигидан анча олдин сафарга жўнашди. Термиз дарёчилари юбилей йилида Афғонистонга ва Тожикистоннинг Вахш водийсига жўнатиладиган юкларни белгиланган муддатларда етказиб берадилар.

ҚАРШИ ЧЎЛИ ПАХТА КОНИ БЎЛАДИ

Бугунги кун Қарши даштини ўзлаштирувчилар хотирасидан сира ўчмайди. Бу кун миллион гектар чўлни ўзлаштириш солномасига муқаддима тариқасида ёзилади. Чунки шу куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Қарши чўлини суғориш ва ўзлаштиришни ривожлантириш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Шу куни область партия комитетининг мажлислар залида «Каршистрой» бошқармаси партия-хўжалик активи йиғилиши чўлга ҳужумни тезлаштириш масаласини Қашқадарё области ҳамма районларининг раҳбарлари, колхоз раислари, совхоз директорлари иштирокида ишчанлик билан муҳокама қилди.

Актив йиғилишида СССР мелиорация ва сув хўжалиги министри Е. Е. Алексеевский, Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. Овезов, Туркманистон ССР Министрлар Советининг Раиси М. Н Ғафуров, Туркманистоннинг Қарши чўлига туташ районлари партия комитетларининг биринчи секретарлари ва райижроком раислари ҳамда Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР масъул ходимлари иштирок этдилар.

«Каршистрой» бошқармасининг бошлиғи Б. Усмонов Қарши чўлини ўзлаштириш юзасидан бошқарма коллективининг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

— Бошқарма коллективи, — деди у ўз докладининг охирида, — қарорда белгиланган асосий вазифаларни муддатидан олдин бажариш учун бор куч ва имкониятларини ишга солади.

«Средазгипроводхлопок» лойиҳалаш институтининг бош инженери Э. Беньяминович қўшимча доклад қилди. Қарши чўлини ўзлаштириш лойиҳасини тайёрлаш шарафли ишдир, — деди у, — бундай объектлар мамлакатимизда кўп эмас, саноқли.

Чўлни суғориш лойиҳасини тайёрлаш бўйича бош пудратчи бизнинг институт бўлса, бу ишда унга мамлакатнинг ўнлаб лойиҳалаш институтлари ёрдам беряпти. Қарши чўлига Амударё сувини чиқариш схемаси дунё практикасида муҳим янгилик ҳисобланади. Институт коллективи бу лойиҳани ва бинокорлар учун дастур бўладиган лойиҳа-смета ҳужжатларини фан ва техника ютуқларига таяниб тайёрлаяпти.

Ўртоқ Беньяминович чўлқуварларнинг лойиҳа вақтида етиб келмаётганига эътирозлари ўринли эканлигини тан олади ва бундан кейин буюртмаларни тезлаштириб етказиб бериш чорасини кўришга ваъда беради.

Музокарада Косон район партия комитетининг биринчи секретари Ж. Ҳаққулов, Қарши районидаги «Партия XX съезди» совхозининг директори О. Тошев, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор, биринчи қурилиш-монтаж бошқармасининг ғишт терувчилари бригадаси бошлиғи А. Нурматов, область комсомол комитетининг биринчи секретари О. Муртазоев, Қарши Давлат педагогика институтининг ректори О. Икромов, сув хўжалиги қурилиш бошқармасининг экскаватор машинисти М Бобичук ўртоқлар ҳам гапирдилар.

СССР мелиорация ва сув хўжалиги министри Е. Е. Алексеевский нутқ сўзлаб, Қарши чўлини ўзлаштиришни жадаллаштиришнинг сиёсий-иқтисодий аҳамиятларини уқтирди.

Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. Овезов Туркманистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукумати ва туркман меҳнаткашлари номидан Қарши чўлқуварларини қизғин табриклади ва Қорақум каналини қураётган 20 минг кишилик азамат коллективнинг касбдошларига қизғин саломини топширди.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раиси Р. Қурбонов нутқ сўзлади.

Кенгаш қатнашчилари Қарши чўлини суғориш ва ўзлаштиришни жадаллаштириш юзасидан янги социалистик мажбурият қабул қилдилар.

З. ИСРОИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ФИЛАРМОНИЯНИНГ ЎТТИЗ ЙИЛЛИГИ

Ўзбек давлат филармонияси ва эстрадаси ташкил этилганига 30 йил тўлди. Шу муносабат билан 17 майда ўтказилган кечани Ўзбекистон ССР маданият министри В. Н. Зоҳидов очди. Ўзбек давлат филармонияси ва Ўзбек давлат эстрадаси бирлашган дирекциясининг директори, хизмат кўрсатган маданият ходими А. Р. Назаров бу катта коллективнинг босиб ўтган 30 йиллик йўли тўғрисида гапириб берди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ, филармония ва эстрада артистларининг катта группасига Ўзбекистон халқ артисти ва хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби ва хизмат кўрсатган маданият ходими деган унвонлар берилди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. Сахибоев Фахрий унвонлар бериш тўғрисидаги Фармонни ўқиб эшиттирди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин Фахрий унвонлар бериш тўғрисидаги ёрлиқларни мукофотланганларга топширди.

Филармония ва эстраданинг бош бадиий раҳбари Т. Ж. Жумаев мукофотланганлар номидан гапириб, кўрсатаётган ғамхўрлик ва эътиборлари учун партия ва ҳукуматга, бутун халққа қизғин миннатдорчилик билдирди.

Кечада Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

ПАХТА ДАЛАЛАРИДА

Сирдарё область, Киров районидаги «Ўзбекистон 40 йиллиги» совхозининг 5-бўлимидаги Ширин Шарипов бошлиқ бригада пахтакорлари барча майдонларда чигитни бир текис ундириб олдилар. Яганани ҳам бўлимда биринчилар қаторида тугалладилар. Бригада аъзолари ҳар бир гектар майдонда камида 85 минг туп ғўза бўлишини таъминламоқдалар. Ҳозир культивация қизғин кетаётир.

У. ЭРГАШЕВ.

●

Ортиқбой Оқилов, Гулсара Рашидова, Обиджон Ўтбосаров ва Марҳабо Ёқубова ўртоқлар Балиқчи районидаги Ленин номли колхознинг Абдурашид Муродов бошлиқ бригадасида илғор колхозчилардир. Бу азаматлар шу кунларда ғўза парваришига актив қатнашиб, кунлик иш нормаларини 1,5-2 ҳиссадан адо этяптилар. Бригадада ғўзаларнинг биринчи комплекс парвариши тугалланди.

И. ИМОМОВ.

●

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, КПСС XXIII съездининг қатнашчиси ўртоқ С. Ҳамидов раислик қилаётган Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхозининг миришкор пахтакорлари юбилей вахтасида туриб, ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар. Улар 1200 гектар майдонда ғўза парваришини кенг кўламда бошлаб юбордилар. Ягоналаш тугаллаnай деб қолди. Колхознинг Ғайбулла Бўрнев, Азим Жўраев ва шулар каби ўнлаб механизаторлари ғўза қатор ораларини культивация қилиш билан бирга агрегатга СУЗ аппарати ўрнатиб, ғўзаларни ўғитламоқдалар.

Т. МАҚСУДОВ.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ БУТУНИТТИФОҚ ПИОНЕР ТАШКИЛОТИ 45 ЁШГА ТУЛДИ

МУНОСИБ ЎРИНБОСАРЛАР

Бугун Ленин орденли пионер ташкилотининг ташкил топганига 45 йил тўлди. Бу шонли кунни бепоён мамлакатимизнинг барча халқлари Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги тантаналари олдидан, юксак кўтаринкилик билан кутиб олаётирлар. Пионер ташкилоти ўзининг 45 йиллик юбилейини нишонлар экан, унинг партия ва халқ билан бирга шонли ва кўп қиррали йўлни босиб ўтганлигини эслаб ўтиш ўринлидир.

Москвада, Красная Пресняда 1922 йилда биринчи пионер отряди пайдо бўлди. Красная Преснядаги бу отряд тўғрисидаги хабар бутун Москвага тарқалди. Пионер отряди тўғрисидаги хабарни эшитган Владимир Ильич Ленин болаларга хат юбориб, уларни табриклади ва синалмаган йўллардан бораётган кишилар деб атади.

Дастлабки пионер отряди катталарга янги ҳаёт қуришда ёрдамлаша бошлади. Болалар урушда ҳалок бўлган қизил гвардиячиларнинг оилаларига қарашдилар ва чет элларда ўз озодлиги учун курашаётганларга маблағлар тўпладилар.

БАХТЛИ БОЛАЛИК. И. Глауберзон фотоэтюди.

Д. АБДУРАЗЗОҚОВА,
Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари, Бутуниттифоқ пионер ташкилоти Республика Советининг раиси

□ □

Москва пионерларининг тажрибаси бутун мамлакатга жуда тез ёйилди. Кўп ўтмай янги-янги пионер отрядлари тузила бошлади.

1922 йил 19 майда комсомолларнинг Бутунроссия II конференцияси Москва комсомолларининг биринчи пионер отрядларида олиб бораётган ишларини муҳокама қилди ва конференция қатнашчиларининг қарорига кўра 19 май Бутуниттифоқ пионер ташкилотининг туғилган куни ҳисобланди...

Шундан сўнг пионер отрядларининг дастлабки отрядлари Ленинградда, Узоқ Шарқда, Ўзбекистонда, Украина ва Белоруссияда ташкил топа бошлади.

Бугунги кунда, Улуғ Октябрнинг юбилей йилида пионер ташкилоти ўзининг 45 йиллик юбилейини нишонлар экан, ана шу муддат ичида пионер-ёшлар озмунча иш қилмадилар. Улар уруш йилларида Ватан мудофаасига отланган оталари ва акалари ўрнида катталардан қолишмай ишладилар. Урушдан кейинги тиклаш даврида ҳам пионерлар энг қийин участкаларда иш олиб бордилар.

Ўзбекистон пионер ташкилоти ҳам ҳаммавақт янги жамият—коммунизм қуриш учун олиб борилаётган курашда партия ва комсомол ташкилотининг содиқ ёрдамчилари бўлиб қолди. Республика пионер ташкилотининг сафи фақат кейинги тўрт йил ичида 800 мингдан бир миллион икки юз мингга ўсди. Ёш ленинчилар кўплаб қизиқарли ва фойдали ишлар қилдилар.

«Пионерлар—Ватанга» деб номланган пионер икки йиллиги вазифалари муваффақиятли бажарилди. Икки йиллик вазифаларини бажара бориб, «Дўстлик» нефть қувури ва пахтакор деҳқонларимизнинг оғирини енгил қилувчи пахта териш машиналари ишлаб чиқаришига 53 минг тонна металл йиғиб давлатга топширилди. Ўлкамизни боғ-роғларга айлантиришда ҳам пионер-ёшларнинг салмоқли ҳиссаси бор. Улар ярим миллион тупдан ортиқ мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқаздилар. Мактаб участкаларида мўл пахта ҳосили етиштириб, республикамизнинг «оқ олтин» хирмонига муносиб ҳисса қўшдилар.

Кўпгина пионер отрядлари, дружиналар коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун курашиб, «Етти йиллик йўлдошлари» деган юксак номга сазовор бўлишди.

Пионер дружиналарининг Совет ҳокимияти 50 йиллигига бағишланган «Ленин юлдузлари порлайверсин» деб аталган кўригини ёш ленинчилар ўқишда ва меҳнатда катта ютуқларни қўлга киритган ҳолда кутиб олишди. Ленинча яшаш ва ишлаш ҳар бир пионернинг олий принципи ва бош вазифаси бўлиб қолди.

Ёшлар Лениннинг ҳаёти ва фаолиятини катта ҳурмат ва зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Тошкент, Қашқадарё, Андижон ва Хоразм областининг пионерлари Ленин музейлари, кўргазмалар ташкил этганлар. Улар революция ветеранлари ва В. И. Ленин номига қўйилган корхоналар, хўжаликлар билан танишмоқдалар.

Ленинча меҳнат вахтасида туриб, болалар ўзлари таълим олаётган қадрдон мактабларини жиҳозламоқдалар, тажриба хўжалиги участкасида меҳнат қилаётирлар. Мактаб учун спорт майдончалари қуриб олдилар. Хоразм область пионерлари ўтган йили кўплаб пахта териб, она-Ватанга туҳфа қилдилар. Пахта териш мавсуми даврида пахтани исроф қилмаслик учун жойларда 1500 дан ортиқ пионер постлари тузилиб, иш олиб борди. Беш минг қизил галстуклилар пахта исрофгарчилигига қарши муросасиз кураш олиб боришди. Бундан ташқари ўтган йили 500 тонна металл ва 20 тонна макулатура тўплаб, давлатга топширдилар.

Қашқадарёлик ёш ленинчилар кўчат ўтқазиш ойлигига актив қатнашиб, мақтовга лойиқ ишлар қилишди. Улар 300 минг туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазиб, областни боғларга буркашга муносиб ҳисса қўшдилар.

Бутуниттифоқ пионер дружиналарининг кўригида Тошкент шаҳар пионерлари корчагинчилар республикаси сафига қабул қилинди. Болалар 212 галстукдан тикилган байроқ остида Павел Корчагиндек курашишга ва яшашга қасамёд этдилар.

Пионерлар улуғ ва қудратли Ватанимизни севадилар, улар Ватан мудофааси учун ҳар доим тайёр бўлиб турибдилар. 1918 йилнинг февралида В. И. Ленин ишчи-деҳқон Қизил Армиясини ташкил этиш тўғрисидаги декретга қўл қўйган эди. Ёш ленинчилар Совет Армиясининг қандай тузилганлиги ва гражданлар уруши даври, немис-фашист босқинчиларига қарши курашда чиниққан армиямизнинг шонли тарихини ўрганяптилар. Катта акалари армия сафида хизмат қилаётган жангчилар билан мустаҳкам дўстлик алоқалари ўрнатилган. Жангчилар ва чегарачиларнинг 200 дан ортиқ отрядга бирлашган ёш дўстлари ўз ҳамқишлоқлари тўғрисида бурчаклар, кўргазмалар ташкил этганлар. Кўплаб пионерлар Ўзбекистон комсомол Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотландилар.

Пионерлар ишда ҳам, ўқишда ҳам коммунистларнинг «одам одамга дўст, ўртоқ ва биродар» деган васиятларига амал қилиш учун курашмоқдалар. Улар ўртоғини бахтсизлик пайтларида ёлғиз қолдирмайдилар, катталарга ҳурмат, кичикларга меҳрибончилик қилишга одатланганлар. Шунингдек, қизил галстуклилар барча ўғил ва қиз болаларнинг яхши ўқиши, барча билимларни чуқур ўрганишига ёрдамлашадилар. Андижон, Қашқадарё, Фарғона ва Тошкент областининг пионерлари бирор ўқувчининг ҳам бир синфда икки йил ўтириб қолишига йўл қўймаслик чораларини кўряптилар.

Ёш ленинчиларимиз барча қардош республикалардаги болалар билан мустаҳкам алоқа ўрнатишган. Ашула байрамлари, фестиваллар, спартакиада, слётлар республикамиз пионерларининг анъанавий байрамларига айланиб қолди.

Меҳнаткашларнинг 400 мингга яқин ўғил ва қизлари ҳар йили ўтказиладиган поход ва экскурсияларга қатнашиб, ўлкани ўрганмоқдалар. Фақат II ва III Бутуниттифоқ пионер ва ўқувчиларнинг Туркистон саёҳатларида 200 минг ўқувчи қатнашиб, улар жуда катта таассуротлар олиб қайтишди.

Ўзбекистон пионерларининг бир миллион икки юз минглик армияси ўз боболари ва оталарининг энг яхши анъаналарини давом эттиришга ва уларга муносиб ўринбосарлар бўлиб етишишга ваъда берадилар, В. И. Ленин васиятларига амал қилган ҳолда коммунистчасига яшайдилар, ўқийдилар ва меҳнат қиладилар.

Ўзбекистон пионерлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси иши учун курашга доим тайёрдирлар!

ҲАЁТ ТАЛАБИ

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА ИЖТИМОИЙ ФАНЛАР ЎҚИТИЛИШИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг ташаббуси билан бугун Самарқанд шаҳрида ижтимоий фан олимларининг Бутуниттифоқ илмий конференцияси очилади. «Улуғ Октябрь ва унинг кам тараққий этган мамлакатларнинг капитализм босқичини четлаб социализмга ўтишидаги роли» масаласига бағишланган бу анжуманда мамлакатимизнинг барча Иттифоқчи республикаларидан келган мингдан ортиқ йирик олимлар қатнашади. Конференция уч кун давом этиб, унда марксча-ленинча таълимот асосида нокапиталистик йўлдан бориб, қолоқ ўлкаларда ҳам социализм қуриш мумкинлигини амалда исбот этган Совет Шарқидаги халқларнинг ярим асрлик ҳаёт йўли, ажойиб ютуқлари, бой тажрибалари илмий жиҳатдан умумлаштирилади.

Бу конференция, азалдан олимлар макони бўлган бизнинг кўҳна Самарқандимизда чақирилаётгани, айниқса қувончлидир. Қуйида биз республикамиз олий ўқув юртларида ижтимоий фанларни ўқитишни яхшилаш масаласига бағишланган мақолани эълон қилаётирмиз.

Мамлакатимизда ижтимоий фанларни ўқитишга талаб тобора ортиб бормоқда. КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукуматининг ўтган йил 3 сентябрда қабул қилган «Мутахассислар тайёрлашни яхшилаш ҳамда мамлакатда олий ва ўрта махсус таълимга раҳбарликни такомиллаштириш чоралари тўғрисида»ги қарорида ҳам ижтимоий фанларни ўқитишни тубдан яхшилаш лозимлиги алоҳида таъкидланган.

Бу бежиз эмас, албатта. Маълумки, ҳозирги пайтда фан жамиятимизнинг моддий ишлаб чиқаришига, маданий қурилишига, ижтимоий ҳаётимизнинг ҳамма соҳаларига ҳар қачонгидан ҳам чуқурроқ кириб бормоқда. Шу боисдан ҳам партия XXIII съезди олий ва ўрта махсус ўқув юртларида мутахассислар тайёрлаш сифатини яхшилашни талаб қилди. Эндиликда ўқув юрти бағридан чиққан ҳар бир ёш мутахассис ўз касбига оид фан асосларини мукаммал билиш билан бир қаторда ижтимоий фанларни ҳам пухта ўрганиб олиши лозим.

Шунга кўра, ўқув юртларининг ижтимоий фан кафедраларини малакали ўқитувчи кадрлар билан мустаҳкамлаш ҳозирги куннинг энг зарур вазифаларидан бири бўлиб қолди. Буни яна шу нарса ҳам тақозо этмоқдаки, республикамиз олий ўқув юртларидаги 94 кафедрага уюшган 900 дан ортиқ ўқитувчи КПССнинг шонли воқеаларга бой жанговар тарихини, марксча-ленинча фалсафани, илмий коммунизмни ёш авлодга ўқитмоқда.

Лекин ана шу ўқитувчилардан учдан бир қисмигина фан доктори ва кандидатларидир. Фалсафа кафедраларида шу фандан мутахассислиги бўлмаган 110 киши, сиёсий иқтисод кафедраларида 60 киши ишлайди. Ана шундай махсус ихтисоси бўлмаган ўқитувчилар КПСС тарихи, илмий коммунизм кафедраларида ҳам бор.

Хўш, бу камчиликларга барҳам бериш учун нималар қилинмоқда?

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети тарих факультетида фалсафа ва сиёсий иқтисод бўйича махсус бўлимлар очилди. Бундан ташқари, шу факультет юқори курс студентларининг бир қисми КПСС тарихи, илмий коммунизм ва жамиятшунослик фанлари бўйича ихтисослаштириладиган бўлди.

Ижтимоий фанлар бўйича аспирантлар қабул қилиш анча кўпайтирилди. Ҳозир Тошкент ва Самарқанд Давлат университетлари, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти, Тошкент политехника ва Халқ хўжалиги институтлари, Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институти, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтидаги ижтимоий фан кафедраларида 123 аспирант ўқимоқда.

Тошкент Давлат университетининг КПСС тарихи, фалсафа, сиёсий иқтисод ва илмий коммунизм кафедралари ҳузурида консультация пунктлари очилди. Айрим ўқитувчилар кандидатлик минимумини топшириш ва кандидатлик диссертациясини тайёрлаш ҳамда ёқлаш учун ана шу пунктларга бириктиб қўйилди.

Университетнинг доцент Ю. Иброҳимов мудир бўлган КПСС тарихи кафедрасида 34 киши ишлайди. Булардан 2 киши профессор ва фан доктори, 16 киши доцент ва фан кандидатидир. Кафедра ўтган ўқув йилида ўтказилган мажлисларида 100 га яқин масалани кўриб чиқди. Булардан 30 таси ўқув-методика, 57 таси эса илмий ишларга бағишланди.

Кафедрада 4 та методик секция мунтазам ишлаб турибди. Биргина ўтган ўқув йилининг ўзида кафедра аъзолари бир-бирларининг дарсларига 44 марта кирдилар. Бу ерда илмий ишлар олиб бориш яхши йўлга қўйилган. Кафедранинг 8 аъзоси монография, 14 аъзоси эса кандидатлик диссертациясини тайёрламоқда.

Бу ерда илмий ишлар маълум проблемалар бўйича олиб борилялти. Ўтган ўқув йилида «Ўзбекистон Компартияси — ишчи ва деҳқонлар иттифоқининг ташкилотчиси» деган тематик тўплам ҳамда «Ўзбекистон тарихини ўрганишга оид материаллар» тўплами нашр этилди. Ҳозир «Ўзбекистон партия ташкилоти пахтачиликни ривожлантириш учун курашда» ва «Ўзбекистон Компартияси партия қурилишидан» деган тўпламлар тайёрланмоқда.

Худди шундай ишлар Тошкент Халқ хўжалиги институтининг сиёсий иқтисод кафедрасида, Самарқанд Давлат университетининг фалсафа кафедрасида, Тошкент педагогика институтининг илмий коммунизм кафедраси ва бошқа қатор ўқув юртларининг ижтимоий фан кафедраларида ҳам олиб борилмоқда.

Афсуски, республикамиздаги олий ўқув юртларининг ҳамма ижтимоий фан кафедралари ҳам ўқитувчиларнинг малакасини оширишда мана шундай жонкуярлик қиляпти, деб бўлмайди. Уларда лекция текстлари камдан-кам муҳокама қилинади, ўқитувчилар бир-бирларининг дарсларига кирмайдилар; дарс беришда кўргазмали қуроллардан фойдаланилмайди, актуал масалалар юзасидан ўзаро фикр алмашишлар, назарий конференциялар ўтказилмайди.

Масалан, Тошкент Давлат консерваториясининг доцент Г. И Голованов бош бўлган марксизм-ленинизм кафедрасида ўтган ўқув йили мобайнида бирор марта ҳам ўқитувчилар бир-бирларининг дарсига киришмаган. Кафедра мудирининг ўзи йил бўйи 30 соатлик дарсга қатнашган, холос, Шундан 12 соати расмийлаштирилган.

Шунга ўхшаш камчиликлар бошқа ўқув юртларининг ижтимоий фан кафедраларида ҳам юз бермоқда. Вазифа шундан иборатки, ҳар бир ижтимоий фан кафедраси ўқув-методик ва илмий тадқиқот ишларини яна ҳам яхшилаш ва ўқитувчиларнинг малакасини ошириш мактаби ролини ўйнаши даркор.

Ўрни келганда яна бир масалани айтмоқчимиз. У ҳам бўлса, ўқитиш сифатини яхшилашнинг асосий омилларидан бири бўлган стабиль дарсликлар ва кўргазмали қуроллар яратиш масаласидир. Ҳозирги вақтда ижтимоий фанлардан, айниқса ўзбек тилидаги стабиль дарсликлар, ўқув қуроллари яратиш ва илмий ишларни нашр этишни кенг йўлга солиб юбориш энг муҳим вазифалардан биридир. Тўғри, бу соҳада «Ўзбекистон», «Ўқитувчи», «Фан» нашриётлари бирмунча иш қилдилар. Лекин булар дарёдан томчи, холос.

Кейинги пайтларда республика олий ўқув юртларидаги ижтимоий фан кафедралари тайёрлаётган илмий ишларни нашр этиш анча қийинлашиб кетди. Бундай ишларни босиб чиқариш фақат «Фан» нашриётида марказлашуви олий ўқув юртлари, айниқса, областлардаги ижтимоий фан ўқитувчиларининг илмий ишларини нашр этишни қийинлаштириб юборди. Яқин орада баъзи йирик олий ўқув юртлари ҳузурида босмахоналар ташкил этиш мўлжалланяпти. Буларга илмий ишларни нашр этиш ҳуқуқининг берилиши мана шу қийинчиликларни бартараф этишга ёрдам беради, деб ўйлаймиз.

Ҳозирги пайтда ижтимоий фанларни ўқитишни яхшилаш учун қулай шароитлар яратилган. Ўқитувчиларга илмий-методик ёрдам кўрсатиш мақсадида ўқув программаларидаги ҳар бир тема юзасидан алоҳида-алоҳида брошюралар чиқарилмоқда. КПСС тарихи, фалсафа, сиёсий иқтисод ва илмий коммунизм фанлари бўйича янги ўқув программаси ишлаб чиқилди ва тасдиқланди.

Ижтимоий фанлар бўйича илгари белгиланган ўқув соатлари бирмунча кўпайтирилди. Олий ўқув юртларида ижтимоий фанлардан давлат имтиҳонлари ўтказиш такомиллаштириляпти. Университетлар ва педагогика олий ўқув юртларининг гуманитар факультетларида илмий коммунизмдан, табииёт факультетларида марксча-ленинча фалсафа, тарих факультетларида эса КПСС тарихидан давлат имтиҳонлари олиш мўлжалланмоқда. Физкультура ва чет тили институтларида илмий коммунизмдан давлат имтиҳонлари ўтказилади. Медицина олий ўқув юртларида давлат имтиҳонлари одатдагича фалсафа фанидан ўтказилиши мўлжалланади.

Ижтимоий фан ўқитувчиси бўлиш шарафли ва айни пайтда жуда масъулиятли иш. Бу фан ўқитувчилари ёш авлодга Коммунистик партия сиёсатини, марксизм-ленинизм ғояларини сингдиришлари даркор. Қуёш ўз нури билан борлиқ табиатни ёритиб ва иситиб тургани каби марксизм-ленинизм таълимоти ҳам кишиларимиз қалбини қуёшдай ёритиб туради. Ёшларимиз қалбини мана шу ўлмас таълимот — марксизм-ленинизм таълимоти билан суғориш ижтимоий фанлар кафедраси ва ўқитувчиларининг муқаддас бурчидир.

Х. САИДОВ,
Ўзбекистон ССР Олий ва Ўрта махсус таълим министрлигининг коллегия аъзоси, ижтимоий фанларни ўқитиш бўлимининг бошлиғи.

ЎЗБЕКИСТОНДА ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТИ ДЕКАДАСИ

Ласло БЕНЬЯМИН,
венгер шоири

Ленин

Шўхлик билан нурафшон кўзи
Болаликни эрта унутди.
Курашларга отланди ўзи,
Қулларга у ол байроқ тутди.

Кураш билан чўғланган байроқ
Йўқсилларга келтирди зафар.
Ленин номи қуёшдай порлоқ,
Қалбда яшар мангулик қадар.

Унинг номи дунёни кезар,
Мадрид, Болқон, Днепр бўйлаб.
Олтин бошоқ ёғдуда сузар
Ленин номин авлодга сўйлаб.

Улкаларнинг ҳар бурчида у,
У сафларда юрар ёнма-ён.
Қўшиқларда куйланар мангу
Дўст халқларга нон берган
Инсон!

Гулчеҳра ЖЎРАЕВА
таржимаси.

□ □

Дьюла ТОТ.

Осмон чароғон

Осмон чароғон. Айни ёз палла
Кун тиниқ жуда.
Ел пуфлаб ўтди. Япроқ тебранди
Майин, осуда.

Мавжланар Дунай, унда пароход
Кўпик тарайди.
Будапештда шеър ёзаман,
соҳилда ёлғиз
Кўнглим яйрайди.

Тўлган эй дарё, кўпир
эй тўлқин
Оқа бер мўл-мўл!
Чақнагин оташ, тобла шеъримни
Қофиям, қуюл!

Меҳридай иссиқ тикади кийим
Тўқувчи ҳар қўл.
Оппоқ қоғозга тўкилиб қолар
Шеърларим мўл-мўл!

Унда мен халқимни чорлайман
«Мана мўл ҳосил!»
Кўзлар чақнайди, тўқ бўламиз,
тўқ!

Йиғ, тер, меҳнат қил!
Қўшиғим билан оташ этдим
бахш
Кун юлдузига.
Нур тарасин деб улар
халқимнинг
Юзи-кўзига.

САЙЁР таржимаси.

Бизнинг интервью

ДИЁРИНГИЗ ЧИРОЙИ

Азим шаҳар Тошкентга келишим мен учун жуда катта бахт десам, янглишмайман. Қалбим ҳаяжонга тўлиб кетди. Чунки, бу муаззам шаҳарнинг бағридаги муаззам қурилишлар, янгидан барпо этилаётган боғлар, гулзорлар, атир бўйларини тарқатаётган чиройли хиёбонлар, айниқса, одамлардаги жозибали табассум ва самимийлик менга жуда катта завқу-шавқ бахш этяпти.

Мен опера қўшиқчисиман. Шунинг учун қувончимдан ашула айтгим, чаманлардаги булбул наволарига ҳамнафас бўлгим келяпти. Ҳақиқатдан ҳам «Шарқ дарвозаси» деганларича бор экан. Шаҳрингизнинг чиройи беқиёс экан.

20 майда сизларнинг Навоий номидаги Катта опера ва балет театрларингизда «Аида» операсидаги Родамаст ролини ижро этаман. Санъатим билан сизларни хушнуд этолсам, шу менга бахтдир.

Лайош СЕЛЭ.
опера қўшиқчиси

19-БАҲОРИМ

Биз Тошкент аэропортида самолётдан тушар эканмиз бизни ҳар томони ям-яшил боғлар, кўкаламзор хиёбонлар маскани бўлган ажойиб баҳор ўлкаси кутиб олди. Мен меҳмонлар орасида энг ёши бўлсам керак. Бироқ 18 ёшимга қарамасдан бу ерда ўзимнинг 19-баҳоримни кўрдим. Ана шундай навбаҳор диёр мени ардоқламоқда, қувончларим чексиз. Бу ердаги меҳмондўстлик, ҳароратли учрашувлар, роҳатбахш сайру-томошалар бизни алоҳида қувонтиряпти. Ёш раққоса бўлишимга қарамай қардошлик ва дўстлик тантаналарида қатнашиш шарафига эга бўлганлигим ҳаётимда алоҳида ўчмас саҳифа бўлиб қолажак.

Агар мен рақсларим билан ўзбек шинавандаларининг олқишига сазовор бўлсам ўзимни жаҳонда энг бахтли қиз деб билардим.

Вонгела ДЮЛАНЭ,
раққоса.

ЎЗБЕКИСТОН ТОЛАСИ — ВЕНГРИЯ ТЎҚИМАЧИЛАРИГА

Ўзбекистондаги кўпгина заводлар Венгрия Халқ Республикасига пахта толаси етказиб беришда қатнашмоқда. Заводлар Венгрия маданияти декадаси кунларида йил бошидан буён Дунай соҳилларига хом ашё ортилган ўнинчи эшелонни муддатидан олдин жўнатдилар. Бу тола 150 миллион метр газлама тўқиб чиқариш учун етади.

Республика корхоналари шу ярим йилнинг охиригача Венгрия Халқ Республикасига 17,6 минг тонна пахта толаси жўнатишлари керак. Бу йил шу мамлакатга пахта толаси экспорт қилиш анча кўпайтирилди. Хом ашё етказиб бериш юзасидан венгер дўстларнинг буюртмасини муддатидан ярим ой олдин бажаришга қарор қилинди. (ЎзТАГ).

ОЛТИН КИТОБ

Яқинда, СССР Алоқа министрлиги коллегияси ва алоқачилар, автотранспорт ҳамда тош йўллар касаба союзлари Марказий Комитетининг Президиумида бир группа новатор алоқачиларнинг номини «Фахрий китоб»га ёзиш ҳақида қарор қабул қилинди.

Жонажон Ватанимизнинг энг илғор 11 алоқачиси орасида Фарғона алоқа узелининг телефонисти Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Фотима Юсупованинг ҳам номи бор.

Э. ҲАМИДОВ.

Андижон области. Балиқчи район пахтакорлари барча майдонларда чигитни бир текис ундириб олиб, ғўза парваришини кенг кўламда қизитиб юбордилар. Суратда: «Социализм» колхозининг 7-бригадаси даласида ғўза қатор ораларини культивация қилиш пайти.

Е. Корниенко фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОНДА БЕШ КУН

Дипломатларнинг репортажлари

«Ўзбеклар шод яшаяпти, улар қандай қилиб яхши яшаш кераклигини биладилар!»

Одатдан ташқари бу репортажни биз Швейцариянинг СССРдаги элчиси Август Р. Линдтнинг ана шу сўзлари билан бошламоқчи бўлдик. Бу репортажни олиб боришни биз Европа, Осиё, Африка ва Латин Америкасининг кўп мамлакатларидан келган, икки минг километрга яқин йўл босиб Ўзбекистонни сайр қилган дипломатларга «топширдик».

Самолётлар, автобуслар, пиёда юришлар... Тошкент, Олмалиқ, Бухоро, Самарқанд, Жиззах... Москвадаги чет эл ваколатхоналарининг бошлиқлари шу саёҳатни орзу қилишган эди ва республикамиз тўғрисида эшитган гаплари тамомила рост бўлиб чиққанига энди улар қаноат ҳосил қилдилар.

Лоақал буни уларнинг йўлда биз билан бораётиб айтиб берган таассуротлари, учрашувларда ва қабул маросимларида айтган гаплари ҳам кўрсатиб турибди. Хуллас энди биз ўзимизнинг репортерлик блокнотларимизни очиб, элчиларни ҳайратда қолдирган беш кун тўғрисида ўзига хос ҳисоботни баён қилиш учун меҳмонларга сўз берамиз.

Меҳмонлар Улугбек расадхонасида ҳам бўлишди.

Умр лаззати

Швейцария элчисининг юқорида келтирилган сўзларини дипломатлар Ўзбекистон Фанлар академиясининг ядро физикаси институтини бориб кўрганларидан кейин ёзиб олган эдик. Хўш, улар институтда нималар кўришди.

Қангта айланган ёғочни, қоронғида қўлга олинганида қадимий шарқ эртакларидаги тошлардек нур сочиб турган минералларни кўришди... Элчилар Совет Иттифоқидаги энг катта нурланувчи гамма жойлаштирилган бинода мана шу ажойиботларнинг шоҳиди бўлдилар. Шу билан бирга улар циклотронни, атом реакторини кўришди, Кибернетика ва радийбиология тўғрисида, фалсафа ва шарқшунослик ҳақида, тадқиқотларни координациялаш ва илмий кадрлар тайёрлаш тўғрисида ўзбек олимлари билан суҳбатлар ўтказишди.

«Бундан 50 йил муқаддам ўқишни билган ўзбеклар жуда кам эди.— деди Август Р. Линдт,— энди улар атомни парчалашни ўрганиб олишибди, энди уларнинг энг янги илмий соҳаларда ишлаб турган ўз миллий мутахассислари бор».

Элчилар атом реакторини кўздан кечираётганларида бу реактор пультини бошқариб турган ёш аёлга қизиқдилар. Улар мана шу жуда мураккаб илмий аппарат ишга туширилган кундан бошлаб, уни бошқараётган, Тошкент университетида таълим олган Ҳафиза Яхёева билан танишдилар.

Ливан Республикаси элчисининг рафиқаси Аниса Амиуни аёл киши президент бўлган Ўзбекистонда бошқа лавозимларда ҳам хотин-қизлар ишлаб турганини кўрди.

«Мен хотин-қизлар орасидан етишиб чиққан физикларни, химикларни кўрдим ва реакторни аёл киши нақадар яхши бошқараётганлигини кўриб алоҳида ҳузур қилдим. Аммо бу ерда мен билан учрашган аёллар ҳар қанча ақлли ва ўқимишли бўлсалар ҳам, лекин уларнинг ҳаммаси жуда оддий ва жуда оқ кўнгил эканликлари, уларда кибр-ҳавонинг йўқлиги менга манзур бўлди. Ўзбекистонда аёл киши ҳокимият соҳиби бўлса ҳам, барн бир ўзининг аёллик латофатини йўқотмаган. Бундан ярим асргина муқаддам аҳолисининг фақат икки процентигина саводли бўлган бу мамлакатда ҳозир мактаб ёшидаги болалар, шу жумладан қизларнинг ҳам ҳаммаси мактабларда ўқиб турганлигини кўриб ҳар бир аёл каби мен ҳам жуда хурсанд бўлдим».

Ҳали кези келмаган бўлса ҳам шуни айтишимиз керакки, бизнинг одамларимизнинг ҳаётга бўлган завқи тўғрисида чет давлатларнинг вакиллари театр томошаларини кўриб бўлганларидан кейин ҳам кўп марталаб гапиришди. Биз уларнинг Тошкентда, А. Навоий номидаги Катта театрда айтган гапларини атайин ёзиб олмадик, чунки бу театр артистларининг санъати бутун дунёга маълум. Аммо Самарқандда яқиндагина бунёдга келган Опера ва балет театрига борганда дипломатларни хаяжонлантирган нарсани айтиб ўтмай бўладими?

Уругвай вакили Вирхилио Сампоньяро ўзи кўрган концертдан бениҳоя хурсанд бўлди. Унинг айтишига қараганда, Самарқанд артистлари «гўзал ашулачилик мактабини ўтган артистлардир. Бу театрга келган халойиқ ҳам жуда илтифотли, Совет Иттифоқининг ҳамма жойида бўлгани каби бу ерда ҳам халойиқ артистларни ниҳоят даражада самимий қабул қилмоқда ва уларни янги ижод чўққиларига кўтарилишга руҳлантирмоқда».

Ҳамкорлик ёдгорлиги

Голландия элчиси Герард Беелартс ван Блокланд бундан бир йил муқаддам зилзиладан шикастланган Тошкентга шундай баҳо берди. «Тошкентни тиклашда, янги шаҳар бунёд қилишда совет республикаларининг ҳаммаси қатнашаётганлигини кўрдик. Жуда катта иш қилиняпти», деди у.

Дипломатларнинг кўпи шундай гапларни айтишди. Тошкент харитаси олдида шаҳар раҳбарлари ва архитекторлар билан қилинган суҳбат, зилзиладан энг кўп вайрон бўлган районларни бориб кўриш, янги кварталлар билан танишиш — мана шуларнинг ҳаммаси улар учун таассурот манбаи бўлди. Улар айтган баъзи гапларни ҳам келтириб ўтамиз.

Бразилия элчиси Энрике Родригес Валле: «Совет халқларининг ҳамкорлиги, бу ҳамкорлик Ўзбекистоннинг бош шаҳрини қайтадан тиклашга ёрдам бераётганлиги менда катта таассурот қолдирди. Даҳшатли зилзиладан шикастланган Тошкент бу ҳамкорлик табиий офатдан сўнг дарров бошламиб кетганлигини кўриш имкониятига эга бўлди».

Цейлон элчиси Бенжамин Ф. Перера. «Ўтган йилги қаттиқ зилзила натижасида рўй берган фожиадан Тошкент ўзини тез ўнглаб олганлигини яққол кўрдик. Шаҳарда минглаб квартиралар қурилаётганлигини ва бу квартиралар зилзиладан зарар кўрганларга берилаётганлигини ўз кўзимиз билан кўрдик. Бу — тарихингизнинг энг ёрқин саҳифаларидан бири Марказий ҳукумат ёрдами билан ва барча совет кишиларининг ёрдами билан тағин ҳам кўпроқ муваффақиятга эришишга маҳкам бел боғлаган ўзбек халқининг мардлиги ва қатъиятига аминман».

Бирлашган Танзания Республикасининг СССРдаги элчиси Даниэль Л. Мфинанга, Ғарб газеталарининг кўплари зилзиладан кейин шаҳар чўлбиёбонга айланиб қолди, деган фикрни айтган эдилар. Энди мен Ўзбекистон пойтахти боғ ва гуллар шаҳрига айланганлигини кўриб турибман, деди

«Бу шаҳар хушрўй одамлар билан тўлган ва жуда катта қурилиш майдонига айланган. Барча совет республикалари нақадар тезлик билан Тошкент дардига даво олиб келганликлари ва улар Ўзбекистонга дарров ўз бинокорлари, техникалари ва зарур материалларини юбориб ёрдам берганликлари бизни ҳайратда қолдирди. Биз ярим йил ичида қуриб битказилган йўлдош шаҳар Сергелини бориб кўрдик. Бу шаҳарчани Совет Армияси қуриб берганини эшитиб хурсанд бўлдим. Совет солдатлари халқнинг барча душманларига қарши, шу жумладан табиий офатларга ҳам қарши ҳақиқатан курашаётганликларини исботламоқдалар.

Дипломатларнинг кўплари Тошкент кўчаларидан ўтиб бораётганларида арифметика билан шуғулландилар. Масалан, Швейцария элчиси Август Р. Линдт бизга, фақат бир районнинг ўзидагина олтмишта башня крани ишлаб турганини санадим, деди.

Баъзи элчилар ҳиссиётга кўпроқ берилдилар. «Бу ерда кўрган одамларимнинг ҳиссиётини жаҳондаги энг яхши ҳиссиёт дейиш мумкин,— деди Ливан Республикаси элчисининг рафиқаси Аниса Амиуни.— Бу — энг қийин дақиқада ёрдамга келган барча совет республикалари халқларининг ҳиссидир. Шаҳарни қайта тиклашда қатнашаётган кишиларнинг ҳиссидир. Тошкентликларнинг бизнинг шаҳримиз Совет Иттифоқининг тез орада энг чиройли шаҳри бўлиб қолади, деган гапларига бемалол ишонса бўлади»

Ер ости хазиналарига саёҳат

Элчилар саёҳатининг харитасида ёш Олмалиқ шаҳри Тошкентдан кейин кўриш мўлжалланган иккинчи шаҳар бўлди. Бу ерда улар Совет рангли металлургиясининг энг катта карьерини — жуда катта сунъий кратер ёқасини бориб кўришди. Шунда улар совет инженерлари мис-молибден рудасини 560 метргача қазиб олмоқчи бўлганликларини билиб олишди.

«Руда қазиб олинадиган бундай катта карьерни мен ҳеч қаерда кўрган эмасман, кон қазиш ишларини механизациялаш бу ерда 95 процентга етказилганлигини кўриб қойил бўлдим», дейди жаҳонгашта Герард ван Блокланд.

Цейлон элчиси Бенжамин Ф. Перера ўз фикрларини тағин ҳам умумлаштириб, бундай дейди: «Экономика соҳасида Ўзбекистон жуда тез ривожланиб бораётганлигини кўрганлигимиз учун бахтиёрмиз. Агар биз ўтмишни эсласак, Ўзбекистон ўтмишда қолоқ қишлоқ хўжалик ўлкаси бўлганлигини биламиз. Ҳозирги кунда эса сизлар уни илғор аграр-саноат республикасига айлантириб юборибсиз. Ўзбекистон индустриясининг металлургия ва энергетика каби кўпчилик тармоқлари фақат Ўзбекистоннинггина эмас, шу билан бирга бутун Совет Иттифоқининг ҳам равнақи ва тараққиётига катта ҳисса қўшмоқда».

Икки имтиҳон

Самарқанд, Бухоро — элчилар бу қадимий шаҳарларни кўришга муштоқ эдилар. Самарқандга борганда Уругвай элчиси Вирхилио Сампоньяро, бу машҳур ўзбек шаҳрининг тарихидан мен иккинчи марта имтиҳон бераётирман, деб элчиларни кулдириб қўйди. Уругвай элчисининг гапига қараганда, у бу тўғрида биринчи марта бундан 50 йил муқаддам мактабда имтиҳон берган экан Энди, деди у, Самарқандни кўриб чиққанимдан кейин унинг тарихига доир саволларга тўлиқроқ жавоб бера оламан.

Вирхилио Сампоньяро тарихий ёдгорликларни тилга олиб, бу ерда уларни реставрация қилиш билан жиддий шуғулланишяпти. Ўзбекистон ҳукумати бу ишга шунча кўп маблағ ажратмаганида, неча асрлардан бери қарамсиз бўлиб ётган бундай гўзал архитектура иншоотларини шу қадар яхши тиклаб бўлмас эди; Совет Иттифоқи ҳам бу шаҳарга кўпроқ туристларни чорлашга интилаётганлиги ва бунинг учун кўп иш қилаётганлиги кўриниб турибди, деди.

Кейинроқ эса Бразилия элчиси Энрике Родригес Валле тарихий жиҳатни назарда тутиб, бундай деди: Биз Ўзбекистоннинг қадимий меъморликнинг ажойиб ёдгорликларига эга мамлакатлигини билар эдик. Энди биз қадимий ўзбек шаҳарларидаги мана шу ёдгорликларни ўз кўзимиз билан кўрдик. Саноатни, техникани ва фанни ривожлантиришда бу республиканинг турли районларида эришилган тараққиётни ҳам кўрдик. Илгари қақраб ётган Мирзачўлда қурилган ирригация иншоотларини, янгидан бунёд қилинган пахтачилик хўжаликларини кўрдик. Олинган таассуротларнинг мазмуни тўғрисида гапирадиган бўлсак, мен бу ажойиб қадимий ёдгорликларни Ўзбекистоннинг янги турмуши билан муттасил таққослаб бордим».

Ўзбекистон архитектура ёдгорликларининг кўпчилиги ислом тарихи билан боғланган. Шу сабабли ҳозир Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасида дин қай аҳволда эканлигига ҳам меҳмонларнинг қизиққанликлари тасодифий эмас.

«Биз,— деди Судан Республикасининг элчиси Усмон Абдулла Ҳамид, совет мусулмонларининг ўз диния назоратлари борлигини, диний кадрлар тайёрлаб берадиган ўз мадрасалари борлигини ва улар ўзларининг диний расм-русумларини бемалол бажараётганликларини кўриб хурсанд бўлдик. Тошкент тинчлик шаҳри бўлиб ном чиқарган. Энди у бу шуҳратга ҳақиқатан лойиқ эканлигини бизга яна бир марта исботлаб берди. Чет эллардаги мусулмонлар каби совет мусулмонлари ҳам тинчликка ва бахт-саодатга интилаётганликларига хурсандмиз. Биз бу йўлда Совет Иттифоқи билан биргамиз».

Индонезиянинг СССРдаги мувaққат ишлар вакили А. Муис Бухоро, Самарқанд ва Тошкентда тарихий ёдгорликларни тиклаш йўлида Ўзбекистонда қилинаётган ишларга юксак баҳо берди. У айтдики, «Тошкентда Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диния назоратининг муфтиси ҳузурида бўлган вақтимизда Индонезия ва Ўзбекистондаги ислом ҳаракати ўртасидаги мавжуд алоқалар давом эттирилди. Бу алоқалар бутун дунёда тинчлик ва Осиё халқлари ўртасида ҳамжиҳатлик манфаатларини кўзлаб ривожлантирилмоқда».

Бухоро шаҳрида кутиб олиш.

Ҳам тажриба, ҳам ибрат

Самолёт қаноти остида кўриниб турган каналлар, шаҳар гулзорларидаги ва далаларидаги гуллар — мана шуларнинг ҳаммаси Голландия элчиси Герард Беелартс ван Блокландга ўзининг ватанини кўп марталаб эслатди. Лекин ҳеч қаерда у Мирзачўлда бўлгани каби суғориш ва мелиорация тўғрисида шу қадар кўп савол бермаган эди.

Бу чўлнинг забт қилинаётганлиги — тинчлик истилосидир!— деб хитоб қилди у.— Яқиндагина Мирзачўл деган ном билан қақраб ётган ерларда ўстирилган меваларни тотиб кўрдик. Лекин мевадан ҳам кўра, пахтадан ҳам кўра улуғроқ бир нарса бор. У ҳам бўлса шу қадар улуғ ишни қилишга имкон бераётган Совет халқларининг дўстлигидир».

Ўзининг катталиги, қўриқ ерларни суғоришни ташкил этиш ва техникаси жиҳатидан улканлиги билан мисли кўрилмаган ишлар қилинаётган мана шу Мирзачўлда меҳмонларнинг айтган гаплари ва берган баҳолари айниқса ёрқин ва қатъий бўлди.

«Мирзачўлни суғориш борасида эришилган муваффақиятлар шу қадар ажойибки, энди уни эски ном билан атамаса ҳам бўладиган бўлиб қолибди. Ҳозир бу ўлка ўз бойликларини инсонга бераётган сахий ўлкага айланибди.— деди Чад Республикасининг элчиси Брюно Бойяди.— Бундан 50 йил муқаддам, Октябрь революциясигача қолоқ мамлакат бўлган Ўзбекистоннинг ютуқларига қойил қолмаслик мумкин эмас. Унинг пахта етиштиришдаги муваффақиятлари ҳақиқатан катта. Ўзбекистон илгари арзимас пахта етиштирар эди. Ҳозир жуда кўп миқдорда пахта етиштирмоқда. Пахтанинг бу ерда энг хилма-хил навлари етиштирилаётганлиги ҳам катта аҳамиятга эга».

Гананинг СССРдаги мувaққат ишлар вакили Ж. Артур бундай деди: «Ўзбекистоннинг ибратли ишлари ривожланаётган мамлакатларнинг вакиллари бўлган бизларни тараққиёт йўлида меҳнат қилишга руҳлантиради. Одамларнинг хушрўйлиги ва аҳоли турмушини яхшилаш учун миллий ҳукумат қилаётган ҳаракат менда катта таассурот қолдирди. Кенг миқёсдаги қишлоқ хўжалик ишлари программаси, жумладан, янги ерларни суғориш борасида қилинаётган ишлар айниқса шундай таассурот қолдирди. Ўзбекистон халқи меҳнат билан турмушини яхшилаб олганлигини ўз кўзим билан кўрдим».

Мавритания Ислом Республикасининг элчиси Ҳусайн Диопа ҳам айни шу фикрни айтди: «Мустақил ривожланиш йўлидан боришни истаган мамлакатларнинг ҳаммаси Ўзбекистондан ибрат олишлари лозим. Бу республика аҳолиси тоғни талқон қила оладиган серғайрат кишилар эканлигига элчилар қаноат ҳосил қилдилар. Табиатни ўзгартиришда уларнинг қилаётган ишлари — Мирзачўлда қилинган ишлар бунинг яққол намунасидир. Бунақа зўр иш ҳеч қачон ҳеч қаерда бўлган эмас!».

Индонезиянинг СССРдаги мувaққат ишлар вакили А. Муисда Ўзбекистоннинг экономикани реконструкция ва модернизация қилиш соҳасидаги муваффақиятлари алоҳида таассурот қолдирди. У ҳам сафар натижасида «мен кўп тажриба орттирдим» деди. Дипломат бу тажрибадан албатта фойдаланишини айтиб, «шу сафар вақтида экономикани планлаштиришга доир фойдали билимларни ўрганиб олдим», деди.

Бирлашган Танзания Республикасининг элчиси Даниэль Р. Мфинанга эса қуйидаги баъзи амалий хулосаларни гапириб берди:

«Менинг мамлакатим ҳам пахта етиштираётган мамлакат, шу сабабли Ўзбекистонда пахтачиликнинг ривожланиши тўғрисида кўрганларимни айтиб берсам менинг бу докладимга ватанимдагилар қизиқадилар, деб ўйлайман. Маълумки, бизнинг мамлакатимиз социалистик ривожланиш йўлидан боришга қарор қилди. СССР халқлари бизга хайрихоҳлик қилмоқдалар, бизнинг мамлакатимизда ишлаб турган совет мутахассислари ҳам оз эмас, СССР бизга пахтачилик мутахассисларини ҳам юборади, деб умид қиламан. Бу мутахассислар мамлакатимнинг пахта етиштиришини кўпайтиришига йўл очиб берадилар. Танзания билан СССР халқлари ўртасидаги дўстлик мустаҳкамлана беради».

Туркия элчисининг фикри

Ўзбекистон бўйлаб қилинган катта саёҳатнинг охирида бир қанча дипломатлар биз билан якунловчи суҳбат ўтказишга розилик беришди.

Туркия элчиси Ҳасан Э. Ишик «бу республикада чўл ерлар устидан ғалаба қозонаётган халқнинг ғайрат ва матонати мени ҳаммадан кўра кўпроқ ҳайратда қолдирди», деди. У, Мирзачўлни ўзлаштириш тўғрисида гапириб, «бу ердаги сингари муваффақиятларга, фақат қаттиқ меҳнат қилиш, халқ фойдасига ишлаш ниятига астойдил берилиш натижасидагина эришиш мумкин», деди.

Ўзбек халқининг дадиллиги, деб давом қилди элчи, менга илгарилар ҳам маълум эди. Лекин унинг муваффақиятларини ўз кўзим билан кўриб, бу ҳаммада нақадар зўр таассурот қолдираётганлигига қаноат ҳосил қилдим. Мен ўзбек халқининг ўз Ватанини севганига, тинчликни севганига, ҳамма халқлар билан ҳамкорлик қилиб тинчликда яшашни истаётганлигига тағин ҳам кўпроқ амин бўлдим. У, ўз мақсадларига эришишни истайман, чунки бундай мақсадга эришиш, фақат Ўзбекистон учунгина эмас, бутун дунё учун ҳам аҳамиятли. Бу халқнинг муваффақиятлар қозонишига ҳеч нима ҳалақит беролмайди, чунки унинг планлари илмий ва асосли планлардир.

Ҳасан Э. Ишиқ Самарқанддаги ўзбек артистларининг концерти тўғрисида гапириб айтдики, бу концерт уларнинг ижодий дадиллигини ва нозиклигини кўрсатиб турибди. Улар серғайрат ва виқорли рақсларни ижро этдилар. Улар ижро этган ашулаларда эса ўзбек халқининг олижаноб кўнгли сезилиб турибди, дейиш мумкин.

Туркия элчиси Бухоро ва Самарқанднинг тарихий ёдгорликларидан олган таассуротларини ҳам гапирди. Бу ёдгорликлар ўзбек халқининг порлоқ ўтмиши бўлганлигини кўрсатувчи шак-шубҳасиз фактдан далолат бериб турибди. Биз кўрган нарсаларнинг ҳаммаси ўзбек халқининг келажаги тағин ҳам порлоқ деб айтишимиз учун асос бўла олади.

Меҳмоннинг кўзи билан

Жазоир Халқ Демократик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Умар Ўссидиқ «Совет Иттифоқига келишим ҳамоно Ўзбекистон Республикасини кўрмоқчи бўлиб юрганим учун шундай саёҳат қилганлигим билан бахтиёрман» деди.

Тошкентда, деди у, «Совет республикаларининг бирдамлиги ўтган йил зилзиладан шикастланган шаҳарни тез тиклаб олиш учун ҳамма ишларни қилишга имкон берганлигини кўрдим. Тошкентнинг реконструкция қилинаётганлиги унинг қиёфасини тағин ҳам замонавийлаштиради. Шаҳар халқини ҳамма қулайликлар билан таъминлайди, уни тағин ҳам чиройли дарахтлар ва гулзорлар билан яхшироқ қилиб ясатишга имкон беради».

Ўмар Ўссидиқ айтдики, «бой маданияти билан Жазоирда ҳам яхши танилган Ўзбекистоннинг қадимий шаҳарлари Бухоро ва Самарқандни кўришга мушарраф бўлганим учун ғоят мамнунман. Бу ерда тарихий обидалар қайта тикланмоқда. Шу билан бирга келажакни ҳам кўзлаб катта ишлар қилинмоқда. Ўзбекистон экономикасини ривожлантиришдаги муваффақиятлар тўғрисида гапирадиган бўлсак, аввало унинг индустрияси равнақ йўлидан бораётганлигини тилга олиш керак».

Жазоир Халқ Демократик Республикасининг элчиси Мирзачўлни янги пахтазор воҳага айлантиришдаги муваффақиятларни ҳам айтиб ўтди. «Бу ерда қилинган ишларнинг ҳаммаси чуқур таассурот қолдирмаслиги мумкин эмас. Зўр матонат ва меҳнатсеварлик билан чўлни ўзлаштираётган кишиларга янги ғалабалар тилаймиз».

Ўмар Ўссидиқ ишонч билдириб айтдики, «бахтиёр бўлиб яшаш ва равнақ топиш учун, ижодий меҳнатсиз эришиб бўлмайдиган янги муваффақиятларни қўлга киритиш учун Ўзбекистон олдида катта истиқболлар очилган».

У, Ўзбекистонга қилинган саёҳатнинг ташкилотчиларига юксак баҳо берди. «Бу саёҳат, деди у, Ўзбекистоннинг экономикаси ва маданиятнинг ҳамма соҳаларидаги катта тараққиётни ҳам, Ўзбекистоннинг истиқболларини ҳам кўришимизга имкон берди».

Оливье Вормсер мамнун

Франциянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Оливье Вормсер айтдики, «Тошкентдаги зилзила келтирган ҳалокат шу қадар тез тугатилаётганлиги Тошкент аҳолиси, ҳамма ўзбеклар ва барча совет шаҳарларининг кишилари бир жон-бир тан бўлиб бу шаҳарни қайта тиклашга ва шу билан бирга уни зилзиладан олдинги вақтдагига қараганда ҳам яхшироқ шаҳарга айлантиришга интилаётганликларини, бунинг учун ўз ёрдамларини аямай берганликлари ва бераётганликларини кўрсатиб турибди».

Франция элчиси ўз таассуротлари тўғрисида гапираркан, бу таассуротлар бу ерни биринчи келиб кўрган ва яхши ташкил этилган беш кунлик сафар натижасида шу республикани билиб олган кишининг таассуроти эканлигини айтди.

«Ўзбекистон, деди элчи, жуда чиройли мамлакат. Бу жанубий мамлакатда унинг географик мавқеидан келиб чиқадиган турмуш шароити ва ривожланиш проблемаларига хос бўлган ҳамма хусусиятлар бор. Бу мамлакатда илгари порлоқ цивилизация бўлганлиги, Ўзбекистон кишиси ўз одатлари ва ўзининг характери билан бошқа мамлакатларнинг одамларидан фарқ қилганлиги ҳамма нарсада аён кўриниб турибди. Бироқ, революция бўлган вақтда ҳамма соҳаларда — қишлоқ хўжалиги, саноат соҳаларида, маориф ва фанда ва айтиш мумкинки, сиёсий жиҳатдан ҳам Ўзбекистон қолоқ мамлакат эканлиги маълум эди

Ўзбекистон ва Совет Иттифоқи ҳукуматлари, деб давом қилди Оливье Вормсер, бу қолоқ мамлакатни замонавий мамлакатга айлантиришга қарор қилдилар. Бу — мақташга сазовор мақсаддир. Шунинг учун ҳам мен бахтиёр бўлиб бу ерда шуни айтаманки, сизлар тўғри йўлдан бормоқдасиз. Совет ҳукумати ва Ўзбекистон ҳукумати шу мақсадни рўёбга чиқараётганликларини тушуниб турибман. Совет Иттифоқида ва бутун дунёда Ўзбекистон қандай ўрин олганлигини кўриб турибман.

Социал соҳада мен, деди Франция элчиси, улар халқ фаровонлигини ошириш учун, айниқса уй-жой қурилишини кенгайтиришга ва бу ишларни биринчи навбатда Тошкентда қилиш учун нақадар зўр куч ва қувват сарфлаётганликларини кўрдим. Болаларни мактабга тортиш нақадар кенг йўлга қўйилганлиги тўғрисида менинг бу ерда билиб олганларим, умуман жуда яхши таассурот қолдирди.

Саноатни ривожлантиришдаги муваффақиятларга келганда шуни айтишим керакки, бу ишлар бизга бу ерда кўрсатилгани эмас, балки ана шу ишлар Ўзбекистонда қилинаётганлиги айниқса диққатга сазовордир.

Оливье Вормсер Ўзбекистон индустриясини ривожлантиришнинг уч манбаи борлигини айтиб ўтди — «бу уч манба шуки, ишга солиниши лозим бўлган табиий бойликлар, индустрлаштиришни амалга ошириш учун шу районга бериб қўйилган асосий саноат ускуналари ва ниҳоят Совет Иттифоқининг турли районлари ўртасидаги масофалар жуда катта бўлса ҳам, бу районнинг ривожланиши мамлакатда меҳнатнинг тўғри тақсимланишига зид бўлиб тушмаётганлигидир».

Франция элчиси Мирзачўлга борганида олган таассуротларини ҳикоя қилиб айтдики, «мен у ерда жуда катта қурилиш олиб борилаётганлигини кўрдим, буни олижаноб иш, дейиш мумкин, чунки бу бунёдкорлик ва табиатни ўзгартирувчи қурилишдир. Бу қурилиш учун жуда кўп куч ва ғайрат керак; Бу эса фақат Совет Иттифоқининг қўлидан келади. Бу ажойиб бунёдкорлик ҳаммани қойил қолдирмаслиги мумкин эмас ва бунга фақат муваффақият тилаш мумкин. Мен у ерда кўрган одамларнинг онгини биринчи кашфиётчиларнинг, янгилик очаётган одамларнинг онги деб билдим».

Пировардида Оливье Вормсер «Ўзбекистонга қилган саёҳатимдан элчи сифатида ҳам, турист сифатида ҳам мамнунман», деди.

Ўзбекистон билан танишган дипломатлар группасида Таиланд элчиси Прамот Чончарен — ўзининг ишонч ёрлиқларини Москвада топширган вақтига қараб — оқсоқол ҳисобланиб келди. Ўтказилган қабул маросимларида ўзининг мана шу оқсоқоллик ҳуқуқидан фойдаланиб, биринчи бўлиб, сўз олар экан, дипломатик ваколатхоналар бошлиқларининг гапиришлари учун навбатни белгилар эди. Шу билан бирга хайрлашув зиёфатида ҳам у якунловчи нутқ сўзлади.

Ўзбекистонга саёҳат қилишдан олдин, деди у, биз бу республика билан оз-моз таниш эдик. Лекин ҳамма нарсани ўз кўзимиз билан кўргандан кейингина Ўзбекистон уй-жой қурилишини, саноатни, қишлоқ хўжалигини ва маданиятни ривожлантиришда катта тараққиётга эришганлигига узил-кесил қаноат ҳосил қилдик. Ўзим Осиёнинг вакили бўлганлигим сабабли, Ўзбекистон тарихи билан фахрланаман.

Айниқса бир нарсани уқтирмоқчиман. Осиёда ҳам тараққий этган мамлакатлар ҳали кўп Бу мамлакатларнинг ривожланишини Ўзбекистоннинг ривожланиши билан таққослаб бўлмайди. Муҳит ва тўсқинликлар уларнинг орқада қолишига сабаб бўлаётган бўлса керак.

Қаерга бормайлик, бизни табассум ва дўстлик ҳислари билан кутиб олганликларини кўрдик, деди Таиланд элчиси, бунинг учун мен 18 мамлакатнинг ҳамма дипломатлари номидан Ўзбекистон халқига энг яхши ҳис ва туйғуларимизни изҳор қиламан. Прамот Чончарен келгусида ҳам Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси гуллаб-яшнасин ва халқ фаровонлигини тағин ҳам юксак поғонага кўтарсин, деб истак билдирди.

Элчиларнинг айтган гапларини ёзиб борган ва улардан интервью олган Ўзбекистон телеграф агентлигининг махсус мухбирлари.

А. ЕРШОВ ва Е. МАЙОРОВ,

Тошкент — Олмалиқ — Самарқанд — Жиззах — Тошкент.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ютуқлари виставкасида.

И. Душкин фотолари. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ГЎЗАЛЛИК МАФТУНИ

А. Тўраев фотоэтюди.

ЖАҲОНГА МАШҲУР

РИГАДАН ХАТ

Иттифоқимизнинг қайси шаҳрига борманг, маданий моллар магазинларида Рига шаҳар радио заводи ишлаб чиқараётган радиоприёмниклар савлат тўкиб турибди. Бу приёмниклар Иттифоқимиздагина эмас, бутун жаҳонга машҳур.

Завод ишлаб чиқараётган транзисторли «Селга», «Банга», «Орбита» приёмниклари, биринчи классли «Ригондастерео» ва «Ригонда-моно» радиолалари, стереофонли «Симфония» радиоласи дунё шаҳарларига экспорт қилинмоқда.

Рига радиосозлари, ихтирочилари Совет давлатининг 50 йиллиги тўйи арафасида янги мажбуриятлар олиб, Иттифоқимиз радио ҳаваскорларини янада қувонтиришга аҳд қилди.

Даугава дарёси қирғоғига жойлашган радио заводи ҳозир «Селги» радиоприёмнигини ихтиро қилди. Попов номли Рига радио заводининг конструкторлар бюроси коллективи яна бошқа янги радиоприёмниклар ва радиолалар яратдилар.

— Бизнинг конструкторларимиз, инженер ва рассомларимиз олдида бу йил катта вазифалар турибди,—дейди республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби А. Ирбит. — Иттифоқимизда биринчи бўлиб транзисторли биринчи классли стереофонли «Рига-101» маркали радиола ихтиро қилинди. Бу радиоланинг ҳамма блоклари унифицациялаштирилган. Шунга асосланиб «Рига-102» радиоласини ва қўлга кўтариб юрадиган «Рига-103» радиоласини монтаж қилиш мумкин. Бу ним ўтказгичли, ҳамма диапозондан қабул қила оладиган биринчи классли «Рига-103» приёмниги шу вақтгача машҳур бўлган «Спидола»дан устун туради.

И. ГИГА.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Концерт, 9.30—Енгил куйлар, 10.10 — СССР халқларининг қўшиқлари, 11.10—«Фан ва ишлаб чиқариш», 11.25 — Концерт (ёш ижрочилар), 12.15 — Спорт, 12.30 — Топишмоқли концерт, 12.50—Олимлар изланишда (рус.), 13.30—Енгил куйлар, 16.10—Қардош республикалар музика маданияти. Тбилиси опера ва балет театри, 18.10 — Концерт, 19.20 — Социалистик мамлакат халқларининг куйлари, 20.00 — «Қурилишларга аъло сифатли материаллар етказиб берайлик» (рус.), 20.10 — Рус қўшиқлари ва рақслари, 20.45 — «В. И. Ленин коммунистик ахлоқ тўғрисида» суҳбат), 21.25 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Дунё воқеалари, 22.10 — Рақсга марҳамат, 22.40 — М. Муҳамедов. «Чаман» романидан парча, 23.20—Концерт (дала меҳнаткашларининг талабига мувофиқ).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 10.25 — **Эшиттиришлар программаси**, 10.30 — **Ўзбекистон пионерлари VII слёти қатнашчиларининг паради**, 12.30—**Янгра, барабан** (бадиий фильм).

14.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 18.00 — **Ленин юлдузлари порлайверсин** (мактаб ўқувчилари учун).

Рус тилида: 18.30 — **Телевизион янгиликлар**, 18.45 — **Қўшиқ шинавандалари клуби**, 19.35 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 19.40 — **Телевизион янгиликлар**, 19.55 — **Ота-оналар университети**, 20.35—**Шаҳарликлар учун**, 20.50 — В. Кербобоев. **Тўйнашув** («Ёшлик» студияси), 21.35 — **Меҳрибон кишилар орасида** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси.**

ЎҚУВ ЭШИТТИРИШЛАР ПРОГРАММАСИ

18.00 — **Тарих, СССР да фан ва маданият** (олий ўқув юртига кирувчилар учун), 18.35 — **Олий математика** (сиртдан таълим олаётган студентлар учун).

19.45 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — **Олмаота кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 19.30 — **Эшиттиришлар программаси**, 19.35 — **Ез, куёш ва биз** (болалар учун телеочерк); 19.45 — **Йўл** (ҳужжатли фильм), 20.05 — **Бўлажак сеҳргарлар** (телефильм), 20.45 — **Турларнинг пайдо бўлиши** (мультфильм), 20.55 **Баҳор фантазияси** (концерт), 21.55 — **Вена қизлари** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 19/V да **Риголетто**, 20/V да **Аида.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/V да **Ўғирланган умр**, 20/Vда **Қонли сароб.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/V да **Қари қиз**, 20/V да **Ёшликда берган кўнгил.**

КИНО

Қишки бинода

Қўлга тушмас қасоскорлар — «СПУТНИК», НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «МИР», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 8 да).

Чернушка — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (кундуз соат 12,2,4 ва кеч 8 да).

Спартак — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кеч соат 6 ва 9-15 минутда).

Чўккан кеманинг сири — (эрталаб соат 10), **Жаҳаннам гирдобида икки йил** (кундуз соат 12,2 ва 4 да) — «ЧАЙКА».

Ярог-аслаҳасиз рицарь—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Уч бақалоқ — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Фақат кўнгилсизлик — «ФЕСТИВАЛЬ» (кундуз соат 5 да ва кеч 7,9 да).

Умидсизлик — «МОСКВА» (кеч соат 9-40 минутда).

Янгра, барабан!—НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да).

Ёзги бинода

(кеч соат 8-40 минутда ва 10 яримда)

Камалак — «УДАРНИК».

У Ватанини ҳимоя қилади — «1 МАЙ».

Январдаги облава — «ФЕСТИВАЛЬ».

Қўлга тушмас қасоскорлар — «ХИВА».

Чернушка — КАФАНОВ номли.

Ҳамза номли академик драма театрида

тез кунда

янги спектакль

Абдулла Қаҳҳор
Ҳамза мукофоти лауреати.

Аяжонларим

3 пардали комедия

Режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти, Абдулла Тўқай мукофоти лауреати Т. Хўжаев.

Рассом — М. Эшонхўжаев.

Охунбобоев номли республика медицина

ЎҚУВ ЮРТИ

1967—1968 ўқув йилининг

СИРТҚИ БЎЛИМИГА

фельдшер ва медицина ҳамшираси мутахассисликлари бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Профилактик даволаш муассасаларида фельдшер-медбрат, акушер ва медицина ҳамшираси лавозимларида икки йил ва ундан кўп иш стажига эга бўлган, 7, 8, 9, 10-синф ҳажмида маълумотли ҳамма ёшдаги СССР гражданлари қабул қилинади.

Ўқиш муддати 7, 8, 9-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун 4 йил, 10—11-синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун 3 йил.

Билим юртига кирувчилар (7, 8, 9-синф) она тили (диктант), она тили ва адабиёти (оғзаки), математика (оғзаки), 10-синф ҳажмида маълумотлилар—она тили (иншо), химия ва СССР тарихидан имтиҳон топширадилар.

Ҳужжатлар 20 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари — 1 августдан.

Билим юртига кирувчилар директор номига ёзилган аризага қуйидагиларни қўшиб топширадилар: етуклик аттестати ёки гувоҳномаси (асл нусхаси): таржимаи ҳол, меҳнат дафтарчасидан кўчирма ва характеристика (корхона раҳбари тасдиқлаган бўлиши шарт), соғлиғи ҳақида медицина справкаси (286 форма), турар жойидан справка, учта фото сурат (3х4).

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилади: Тошкент шаҳар, 19, Барнаульская кўча, 9-уй (10-трамвай, 2-троллейбуснинг «Ишчилар шаҳарчаси» остановкаси).

ТОШКЕНТДАГИ 2-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1967/68-ўқув йилига авиация саноати мутахассислиги бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

металл бўйича токарлар ва фрезерчилар, саноат молларини йиғувчи-слесарлар, слесарь-тузатувчилар, слесарь-мисгарлар, слесарь-монтажчилар.

15 дан 25 ёшгача 8-10 синф ҳажмида маълумоти бўлган ёшлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати 1 йилдан 2 йилгача.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаганлар олий ўқув юртларига конкурссиз қабул қилинадилар.

Қабул қилинганлар стипендия билан таъминланади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, таржимаи ҳол, етуклик аттестати ёки табель (асл нусхаси), турар жойидан справка, мактабдан ёки иш жойидан характеристика, олтита фотосурат (3х4).

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, У. Юсупов кўчаси, Авиационний проезд, 10-уй (10-трамвай, 8,10,14-автобусларнинг «Максим Горький» остановкаси).

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллари министрлиги

НАМАНГАН АВТОМОБИЛЬ ТУЗАТИШ УСТАХОНАСИ

ҳамма корхона ва автомобиль хўжаликларидан

«ГАЗ-69» АВТОМОБИЛЛАРИНИ

тузатиш учун

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Андижон область, Наманган шаҳри, 15-автомобиль тузатиш устахонасига мурожаат қилинсин.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ САВДО БОШҚАРМАСИНИНГ мева ва сабзавотлар тайёрлаш конторасида ишлаш учун старший бухгалтер ва бухгалтерлар, бухгалтер-методолог

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 47, Пролетарская кўчаси, 4-уй. Телефон В-3-21.62.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР — Халқаро ҲАЁТ

Ватанпарварларнинг зарбалари

ХАНОЙ, 17 май. (ТАСС). Жанубий Вьетнам озодлик армиясининг отрядлари америкалик қотилларга сезиларли зарбалар бермоқдалар.

Вьетнам информация агентлигининг Озодлик агентлиги маълумотига асосланиб берган хабарларига кўра, 3 апрелдан 3 майгача ватанпарварлар Тхиатхиен вилояти жанубий қисмининг ўзидагина душманнинг мингга яқин солдат ва офицерини, жумладан, 220 америкаликни сафдан чиқардилар, 50 самолётни йўқ қилдилар ва стратегия жиҳатидан жуда муҳим бўлган учта кўприкни портлатдилар.

Агрессорлар қақшатилмоқда

ПАРИЖ, 18 май. (ТАСС). Жанубий Вьетнам ватанпарварлари бугун саҳар пайтида Американинг демилитарлаштирилган зона жанубида жойлашган бир неча йирик ҳарбий базасини ўққа тутдилар.

Франс пресс агентлигининг мухбири Сайгондан хабар беради: Донгха базасига жуда катта зарар етказилди. Бу базага 200 га яқин ракета отилди. АҚШ оғир артиллериясининг Золиндаги позициялари ҳам қаттиқ ўққа тутилди.

ГРЕЦИЯДАГИ ҲАРБИЙ ТЎНТАРИШ МУНОСАБАТИ БИЛАН СССР ПАРЛАМЕНТ ГРУППАСИНИНГ БАЁНОТИ

Грециядаги реакцион кучларнинг ҳаракати муносабати билан жаҳон жамоатчилиги тобора қаттиқ ташвишланмоқда ва ғазабланмоқда. Ана шу реакцион кучлар ҳарбий тўнтариш қилиб грек халқининг мамлакат конституциясига ёзилган ҳуқуқлари ва эркинликларини сурбетларча поймол этмоқдалар.

Грецияда ҳарбий диктатура ўрнатилгач, сиёсий ташкилотлар ва жамоат ташкилотлари тор-мор қилиняпти, кўп киши қамоққа олиняпти ва мамлакатдаги демократик ҳамда ватанпарвар кучлардан қасос олиняпти. Мамлакатнинг парламенти бутунлай ишламай қўйди, шу йил май ойининг охирига белгиланган сайлов барбод этилди, парламентнинг кўп депутатлари суд-сўроқсиз турма ва қамоқ лагерларига ташланди.

Греция бирлашган демократик сўл партия парламент фракциясининг раиси Илиас Илиу, марказ иттифоқидан депутат Андреас Папандреу, бирлашган демократик сўл партиядан депутат Леонидос Киркос Юра оролидаги зиндонларда азоб чекиб ётибдилар, депутатлардан Микис Теодоракис, Антонос Брилакис, Никос Кицикис ва парламентнинг бошқа аъзолари таъқиб этилмоқда. Бутун дунёда машҳур бўлган антифашист, демократия ва озодлик курашчиси, Грециянинг жасур қаҳрамони Манолис Глезос яна қамоққа олинди. Манолис Глезоснинг номи чексиз мардлик, халққа ҳалол хизмат қилиш ва ўз ватанига фидокорона муҳаббат рамзи бўлиб қолди.

Греция ҳарбийларининг ҳаракатлари мамлакатнинг конституциясига ва киши ҳуқуқлари тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси 1948 йил 10 декабрда қабул қилган умумий декларацияга тамомила зиддир. Греция вакили ҳам имзо чеккан бу декларацияда тантанали суратда бундай дейилган: «Халқнинг хоҳиш-иродаси ҳукумат ҳокимиятининг негизи бўлиши керак; халқнинг бу хоҳиш-иродаси вақти-вақти билан ўтказиб туриладиган ва соxталаштирилмайдиган сайловларда ўз ифодасини топиши керак. Бу сайловлар умумий ва тенг сайлов ҳуқуқи асосида ўтказилиши лозим».

Греция реакциясининг ўзбошимчалиги барча қитъалардаги соф виждонли кишиларни қаттиқ ғазаблантирмоқда. Гражданларнинг ҳуқуқлари ва эркинлигини ҳимоя қилиши лозим бўлган парламент аъзолари ана шу бебошликни қоралай олмайдилар. Конституцияда ёзилган ҳуқуқ ва эркинликларни ҳимоя қилиш энг кекса халқаро ташкилотлардан бири бўлмиш парламентлараро иттифоқнинг энг биринчи бурчидир. Бу ташкилот ўз уставига мувофиқ демократик муассасаларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга ҳамда бу муассасаларнинг обрўсини кўтаришга эришмоғи керак.

Грециядаги кўп ватанпарварларнинг ҳаёти хавф остида қолганлиги сабабли барча мамлакатлардаги парламент аъзолари ва парламентлараро иттифоқ Греция реакциясининг бебошлигига қарши чиқишлари мутлақо зарур.

СССР парламент группаси Грециядаги бебошлик ва таъқибларни қатъиян қоралаб, парламент аъзоларини, парламент группаларини ва парламентлараро иттифоқни Греция реакциясининг конституцияга зид бўлган ҳаракатларига қарши қаттиқ норозилик билдиришга ва демократия ҳамда озодлик принципларини ҳимоя қилишга чақиради.

СССР ПАРЛАМЕНТ ГРУППАСИ КОМИТЕТИ.

1967 йил, 17 май.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ВЕНГРИЯ КООПЕРАЦИЯСИ ХОДИМЛАРИНИНГ СЪЕЗДИ

БУДАПЕШТ. Бу ерда Венгрия матлубот ва мол сотувчи кооперативлар союзи вакилларининг VI съезди очилди. Съезд республикада кооператив ҳаракатнинг якунлари ва вазифаларини муҳокама қилади. Съездда кооперативлар союзининг раиси Йене Сирмай доклад қилди.

Съездда Центросоюз правлениеси раисининг биринчи ўринбосари Н. И. Супотницкий бошлиқ Совет делегацияси иштирок этмоқда.

АДАБИЙ КЕЧА

УЛАН-БАТОР. Монгол-совет дўстлиги жамияти, Монголия ёзувчилар союзи ҳамда Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитети ҳузуридаги Олий партия мактаби тил ва адабиёт кафедраси совет поэзиясига бағишланган адабий кеча уюштирдилар. Давлат мукофотининг лауреати, Монголия ёзувчилар союзининг секретари Ч. Чимид совет поэзиясининг ажойиб революцион-ватанпарварлик традициялари ҳақида гапириб берди. У нутқининг охирида Владимир Маяковскийнинг монгол тилига ўзи таржима қилган «Владимир Ильич Ленин» поэмасидан парча ўқиб берди.

Монгол ёзувчилари таниқли совет шоирлари шеърларининг ўзлари қилган янги таржималарини ўқиб бердилар.

(ТАСС).

ДОМИНИКАНА РЕСПУБЛИКАСИДА РЕАКЦИЯ БЕБОШЛИГИ

НЬЮ-ЙОРК, 17 май. (ТАСС). Доминикана Республикасининг ҳукумат қўшинлари пойтахт яқинидаги шакарқамиш плантациялари ишчиларига қарши ўт очдилар, натижада 3 киши ўлдирилди ва 2 киши ярадор қилинди, деб хабар беради АП агентлигининг мухбири Санто-Домингодан. Ишчиларнинг ушлаб қолинган иш ҳақи тўлансин, деган ҳақли талаблари учун улардан ана шундай ўч олинди.

Бутун мамлакатда ҳукумат қўшинларининг ана шундай жазо ҳаракатлари билан бир вақтда полициянинг иштирокида ўта реакцион гуруҳлар террорни кучайтирмоқдалар. Американинг «Крисчен сайенс монитор» газетасининг ёзишича, сўнгги бир неча ҳафта ичида Доминикана Республикасида террорчилар қўлида 20 киши ҳалок бўлди ва 40 киши ярадор қилинди.

33 ЛАР КОМИТЕТИДА

НЬЮ-ЙОРК, 17 май. (ТАСС). Кеча махсус 33 лар комитети БМТ Бош Ассамблеясининг махсус сессиясига тақдим этиладиган қарорнинг келишилган лойиҳасини маъқуллади.

Бу қарор лойиҳасида БМТ аъзолари бўлган барча давлатларга, чунончи юксак тараққий этган мамлакатларга БМТ нинг давом этаётган молиявий қийинчиликларини бартараф этиш учун ихтиёрий взнослар тўлашга чақириқ яна такрорланади. Лойиҳа 33 лар комитетига тинчликни сақлаш учун БМТ операциялари тўғрисидаги масалани ва, хусусан, бу операцияларга маблағ берилишини ва уларга техник воситалар ва ходимлар ажратиб берилишини ўрганишни давом эттириш ва бу ҳақда БМТ Бош Ассамблеясининг XXII сессиясига доклад қилишни таклиф этади.

Қарор қабул қилингандан сўнг АҚШ вакили С. Фингер уни шарҳлаб, АҚШ БМТ молия қийинчиликларини енгиллаштириш учун ихтиёрий взнослар тўлаш тўғрисида чиқарилган БМТ қарорлари АҚШга алоқадор деб ҳеч қачон ҳисобламаган эди, деди.

СССР вакили Н. Т. Федоренко Америка делегациясининг тутган бу позициясини танқид қилиб сўзлаб, Совет Иттифоқи БМТнинг ихтиёрий взнослар тўлаш ҳақидаги қарорини АҚШ учун ҳам баббаравар мажбурий деб ҳисоблайди, деди. У, БМТ молия қийинчиликларини енгиллаштириш мақсадларига ихтиёрий взнослар тўлаш ҳақидаги масала юзасидан Совет Иттифоқининг принципиал позициясини яна бир бор баён қилиб берди.

ТЕЛЕГРАФ ЛЕНТАСИДАН

● **БАЙРУТ.** СУР (Жанубий Ливан) шаҳрида янги Совет фильмлари декадаси очилди. Томошабинларга «Сизни энди нима деб атаса бўлади», «Солдатнинг отаси», «Ракеталар учмаслиги керак», «Севги афсонаси» ва бошқа фильмлар кўрсатилади.

● **ЛУСАКА.** Шу йил март ойида Анголанинг шарқий фронтида бўлиб ўтган жангларда португалиялик оккупациячилардан юзга яқин киши ўлдирилди ва 20 дан кўпроқ киши ярадор қилинди. Анголани озод қилиш халқ ҳаракатининг ахборотида ана шу ҳақда хабар қилинади.

● **ИСТАМБУЛ.** Туркия матбуотининг хабарларига кўра шу йил январь ойидан бошлаб, Туркия ва АҚШ вакиллари ўртасида Туркия—Америка икки томонлама битимларини ўзгартириш тўғрисида олиб борилаётган музокаралар ҳеч қандай натижа бермаётир.

Америка Қўшма Штатлари ана шу битимлардан келадиган афзалликлардан воз кечишни истамаётир. АҚШ айниқса Американинг Туркиядаги базалари тўғрисидаги масалада ўз позициясида қатъий турибди.

«Ҳуррият» газетасининг хабар беришича, АҚШ вакиллари Америка қўмондонлиги ўзининг Туркиядаги базаларидан самолётлар учириш тўғрисида турк маъмурларини хабардор қилиб турсин, деган талабни рад этмоқдалар.

● **БАҒДОД.** Ироқдаги ҳозирги сув тошқини 500 йилда бир марта юз бермоқда, дейилади Ефрот дарёсининг тошиб кетганлиги муносабати билан Ироқ ирригацияси бошқармаси эълон қилган бюллетенда.

«Албалад» газетасининг ёзишича, 1954 йилда бўлган сув тошқини 150 миллион динар миқдорда зарар келтирган бўлса, бу йилги сув тошқини ундан ҳам кўпроқ зарар етказиши мумкин. (ТАСС).

Шимолий Грециядаги аҳволга доир

ПАРИЖ, 17 май. (ТАСС). Франс пресс агентлиги мухбири Афинадан хабар беради: бу ерда маълум бўлишича, Грециянинг ҳарбий маъмурлари Шимолий Грециянинг тўртта шаҳри мэрларини ва муниципал маслаҳатчиларидан кўпчилигини ўз лавозимларидан олиб ташладилар.

Лавозимлардан туширилганлар орасида Верия, Катерина, Литохорон мэрлари, Қилькис мэрининг ўринбосари, шунингдек ана шу шаҳарлар муниципал кенгашлари аъзоларидан 29 киши бор.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республиканинг ҳамма районларида ҳаво бир оз булутли бўлиб, ёғингарчилик бўлмайди, 25-30 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ёғингарчилик бўлмайди, 28-30 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ШАХМАТ ОЛАМИДА

Тўрт ой кураш

Жаҳон чемпионлиги учун уч йилда бир бор матч ўтказилади. Лекин мураккаби, бу — жаҳон чемпиони билан юзма-юз бўладиган, яъни, шу энг олий шахмат унвонига даъвогарлик қиладиган гроссмейстерни аниқлашдир. Бунинг учун икки ярим йил вақт кетади.

Ўтган йили ҳамма тўсиқлардан ўтиб келган Борис Спасский Тигран Петросян тахдидларига дош беролмади. Петросян яна уч йил, яъни 1969 йилнинг баҳоригача ўз тахтида қолишга муваффақ бўлган эди. Орадан ярим йил ўтар-ўтмас навбатдаги саралаш мусобақалари бошланиб кетди.

Маълумки, беш қитъа мамлакатларини Халқаро шахмат Федерацияси ўнта зонага бўлган. Уларнинг асосий кўпчилиги Европа ва Америкада. Чунки ФИДЕга аъзо бўлган мамлакатларнинг кўпи шу қитъаларда жойлашган.

Совет Иттифоқининг якка ўзи бир зонани ташкил этади. Шу йил Тбилисида ўтказилган навбатдаги мамлакат чемпионати бир вақтнинг ўзида жаҳон биринчилигининг зона турнири ҳам эди. Шартга кўра биринчи тўрт ўринни эгаллаганлар зоналараро турнирга йўлланма олардилар. Бир ойдан кўпроқ давом этган, кўринишидан осойишта, лекин аслида қаттиқ асаблар жангидан кейин биринчи ўрин ва шу билан бирга мамлакат чемпионлиги львовлик гроссмейстер Леонид Штейнда кетди. Одессалик машҳур гроссмейстер Е. Геллер иккинчи ўринни олди. Иккаласи ҳам шу йилнинг кузида Тунисда ўтказиладиган зоналараро турнирга йўлланмани нақд қилиб қўйди. Яна икки ўрин тақдири ҳал бўлмади: ленинградлик гроссмейстерлар В. Корчной, М. Тайманов ва ригалик халқаро мастер А. Гипслис бир хил натижа кўрсатиб икки ўринни талашиб қолдилар. Қизиқ, яқинда булар ўртасида қўшимча матч-турнир ўтказилиб, яна куч тенг келиб қолди: учови ҳам иккитадан очко олди. Лекин мусобақа шартига кўра чемпионатда олдинги ўринларни эгаллаган шахматчиларга қарши учрашувларда яхшироқ кўрсаткичга эга бўлган Корчной ва Гипслис Тунисга йўлланма олдилар. Хуллас, Таймановнинг омади келмади. Тўрт ўрин учун декабрда бошланган кураш апрелнинг ярмида тугади.

Яна бир муаммо

Жаҳон биринчилиги Европа зонаси турнири ҳам бир ой давом этди. Галле (ГФР) шаҳридаги бу мусобақада 20 гроссмейстер ва мастер қатнашди. Венгриялик гроссмейстер Л. Портиш биринчи ва чехословакиялик гроссмейстер В. Горт иккинчи ўринларни эгаллаб, булар ҳам Тунисга йўлланма олдилар. Яна битта йўлланма тақдири 3-4 ўринларни баҳам кўрган В. Ульман (ГФР) билан югославиялик гроссмейстер М. Матулович ўртасида ўйналадиган қўшимча тўрт учрашувда ҳал бўлади.

Жажжи мамлакатдаги улкан турнир

Франциянинг жанубидаги бир неча минг аҳолига эга Монако деган мамлакатни унча-мунча харитадан топиш қийин. Бу курорт жойда тез-тез ҳар хил томоша, мусобақалар ўтказиб турилади. Яқинда Монте-Карлода шахмат фестивали ўтказилиб, унинг асосий турнирида жаҳоннинг энг кучли шахматчилари иштирок этди. Биринчи мукофот талантли ёш гроссмейстер Роберт Фишерга тегди. Иккинчи мукофотни собиқ жаҳон чемпиони В. Смислов, учинчи мукофотни эса Е. Геллер билан даниялик Б. Ларсен бўлишиб олдилар. Е. Геллернинг 26 юришдаёқ Фишер устидан эришган ғалабаси диққатга сазовордир.

Аттанг...

Сараево (Югославия) шаҳрининг фашист босқинчилардан озод бўлгани шарафига бағишлаб ўтказилган ўнинчи турнирда ҳам жуда кўп машҳур шахматчилар иштирок этди. Уч ҳафта давом этган қизғин олишувлар натижасида 15 имкониятдан 10.5 тадан очко олган СССР чемпиони Л. Штейн ва югославиялик зўр гроссмейстер Б. Иванов биринчи ва иккинчи мукофотларни баҳам кўришди. Совет мастери В. Савон америкалик гроссмейстер П. Бенко билан 3-4 ўринларга чиқиб, халқаро гроссмейстер номини олиш учун белгиланган нормани бажарди. Лекин, унга халқаро мастер унвони берилади, холос. Чунки ФИДЕ қоидаларига биноан бу унвонни четлаб ўтиб бўлмайди. Аттанг...

Яхши ният

Бу йил ёшлар ўртасида жаҳон биринчилиги ўтказилади. Унда СССРдан биттагина вакил қатнашади, холос. Ана шу ёш шахматчининг номи яқинда маълум бўлди. Бу ленинградлик Андрей Лукиндир. У энг ёш мастерлар турнирида ғолиб чиқди. Қани энди, ёшлар ўртасида жаҳон чемпионлиги ҳам ўзимизга ўта қолса.

200 минг қатнашчи

Республикамизнинг биринчи шахмат фестивали муваффақият билан давом этяпти. 3-4 ой ичида ўтказилган мусобақаларда 200 минг ҳаваскор шахмат тахталари устида ақл-идрок жанглари ўтказиб, улардан минглаб киши разряд нормаларини бажарди. 8-15 апрелдаги шахмат ҳафталигида юзлаб лекция, сеанс, суҳбат, конкурслар ўтказилиб, мухлислар ўз байрамларидан мамнун бўлдилар.

Фестиваль давом этмоқда.

М. МУҲИДДИНОВ,

Ўзбекистон шахмат Федерациясининг раиси, СССР спорт мастери.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик—В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 116. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64543. Р. 01809.